

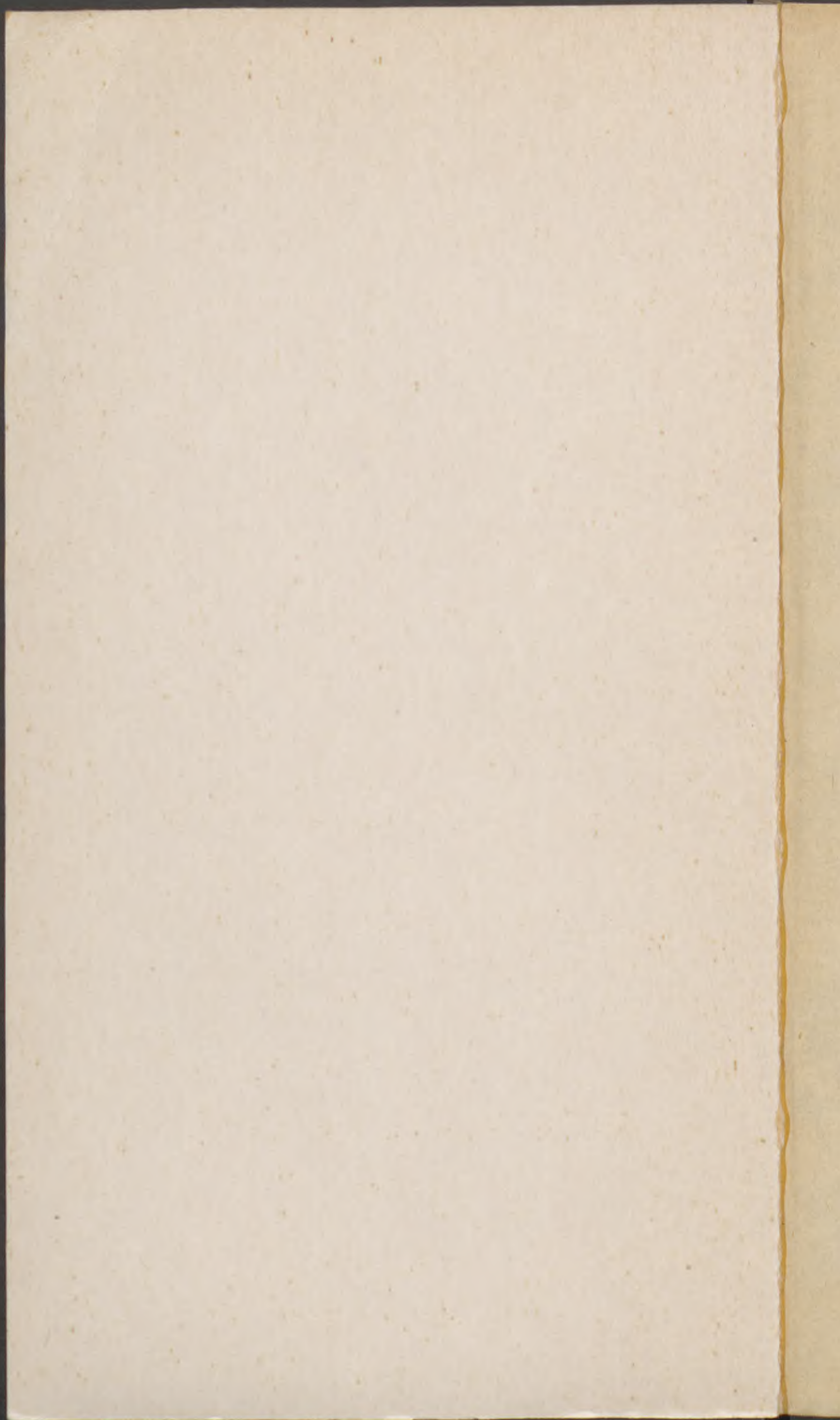
MB
134.514

Konczek József

Egy szó

versek

Konczek József

Egy szó

versek

Szerkesztette
VASY GÉZA

ISBN 963.03.2766.X ?

ISBN 963 03 1960 8

ISSN 0209 7591

A költő portréját Erdősi Ágnes készítette

Palócföld könyvek, Salgótarján
Kiadja a Nógrád Megyei Tanács VB
Művelődésügyi Osztálya
Felelős kiadó: dr. Horváth István

Petőfi Nyomda, Kecskemét (86. 64476)
Felelős vezető: Birkás Béla vezérigazgató
Készült 2000 példányban, 6,4 A/5-ös ív terjedelemben

Konczek József

Egy szó

(versek)

Salgótarján, 1987.

MB 134.514

1990

Ott, a kőverte tisztásokon

Idéz

Er

OTT, A KÖVERTE TISZTÁSOKON

(Virághinta a gyermekkorból)

Idéző

Nyár van, nyár van,
szösz hull, kóc hull,
nézem,
állok benne,
olyan, mintha álmodnám csak,
olyan, mintha, olyan, mintha
nem tudnám, hogy mit csináljak,
ne kerülj, szerencse.

Omló földből, éh-ajkak szerelme
széles létezésünk
zuhatagából kiragyogó
ükök, dédek szeme néz
a díszkivilágítás főutcáin.

Ez az embermegmaradás elve.

Az én szemem látszik.

Erdő széle

Arcom, arcom lágy esők verik.
A harmat a fűvek testhajlataiban születik,
levelek élén fut végig a víz,
árnyékból suhognak elő a virágok,

kaszás ágotafű, recés fogú kákics,
meghajolnak,
s hajlongnak a fák is.

Erdő mögül villan a vihar,
köves országúton, krumpliföldeken rohan,
és az eső alatt földcsötéten
érez, fölszaglik a hant.

S ott a kőbánya mellett a világos vizű patak,
partja szelíd és minden köve fényes.
Most is ott látom a lovakat,
a legelésző ménest.
Ha ólommal csurrantak az egek,
fölcsapott lángcsóva,
tisztá lópaták dobogtak el fejem felett,
a villámok
ott ültek lóra.

Bokrok takarják el azt a ménest,
és az előballagó csikók között
ismét én állok az erdőszélen.

Út

Kékszemű gyermekidőben szekér vánszorog,
s térden a porban az ég alatt,
föltartott arccal
fohászkodnak az asszonyok.
Belülről szól a csendes ima,
csókaszájú aranyos gajdolás.
Mária!

Jaj, Mária!
Térden imádkozókra mosolygó,
aki sárkányfarkú zászlón tündökölsz.
Forrásvíz-ízű ima.
Mária,
te Mária,
térden-vonszolódás,
sáros sírás,
a kétségbeesés mellett
rádnézve
téged énekelnek.

A villámok lovai

De ott, a kőverte tisztásokon
úgy legelnek az elvadult lovak,
hogy hátracsapó sörényük között
átlátszik az erdő,
s mind a harasztos hegyek.
Nem csillog a lábukon béklyó, se lánc,
lehajló fejjel bólogatnak,
dolomitdombok símulnak patáik alá,
és a legelő ménes legyező rajjá
széled a kövek között,
s nem hallatszik más,
csak a nyugodt lópofák ropogtatása,
úgy lépdelnek a lovak,
nyakukat emelik néha,
fejükkal visszavágnak hátukra,
orrukból bársonyos levegő
tör elő

A tó

Rezdületlen égbolt
sustorog, lebeg,
kék derűje sóhajtásnyi mélyen,
s hangtalan visszhangzik árnyas mozgások tükrében,
magát látja tavon a liget.

Mohos köveken a hús patak
simán iramlík, lágy hajlásokban,
s még egy picit se csobban.

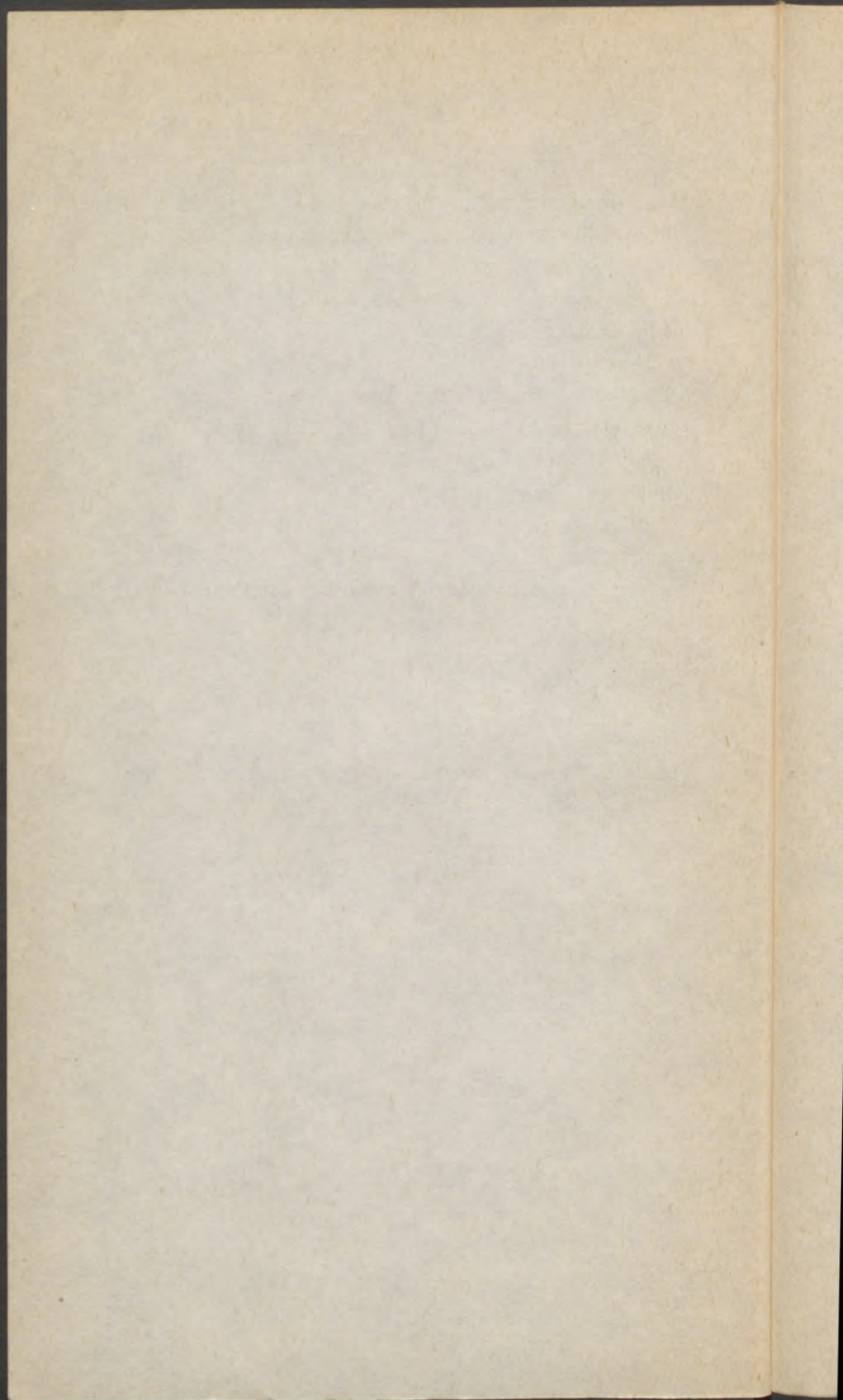
Egy halvány kis nyárfa
halkan felnyerít,
csodálja, hogy lónak látszik a fák
rendjében,
s békében
lengeti
tovább
magát.

Ott a forrásvíz vékony ere,
amint elfordul, úgy háramlanak vele
a hártyalevelek.

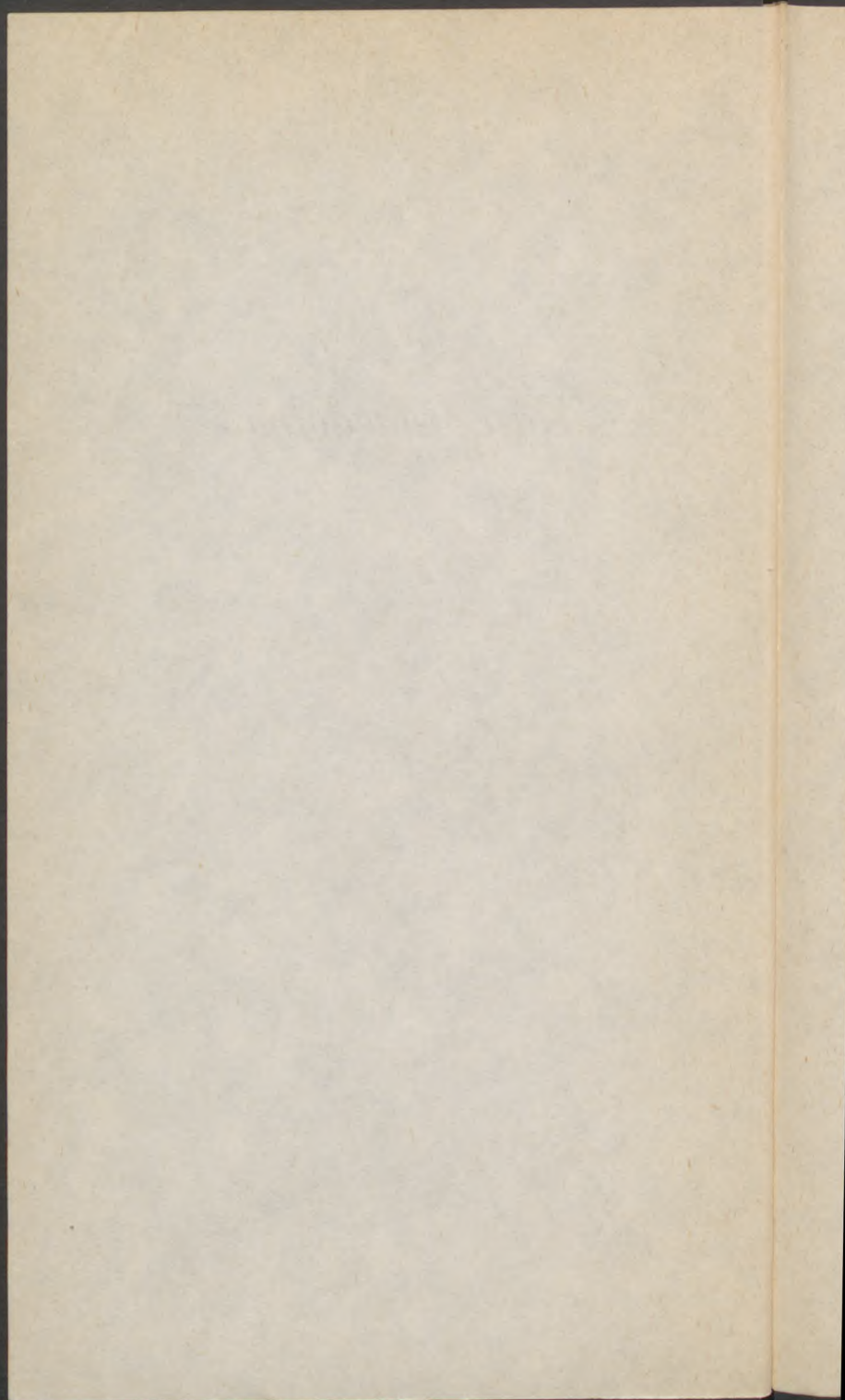
Mint cérnakönnyű gally,
a gyermekláncfű apró magva felszáll,
és az érzékeny föld lágy pórusain
előbújnak
először a meggyfák,
húsos, vérízű gyümölccsel,
azután a nyár
otthonos vendégei,
az illatos körte,
a zamatos barack.

Belekordulnak a bujdokló esővizek,
a lemezes szén mélyrétegein
megszűrt áramlások,
hogy felbukkanhassanak mind a sók tiszta ízével,
földágyéki seregletből szakadó,
szűzvölgyek felé húzó
sűrű áradással.

Hűvösébe gyönyörül az erdő,
ágai közt csokrosodnak fenyőtűz-szag fények,
megbizserdül a harangvirág,
hogy ízekből lett paraszával
életre tolta magát,
hogy élhet,
s leng, csapódik lobogó-nagy terülésű szélben.

Karé Magdolna

UDVAR

Örökké ficáncol a rét,
s a nyársra tűzött jegenyék.

Szigonnyal áll a nádas is,
úgy hajladoz a házakig.

Kerített udvar, almafák,
oroszlánszájú tátikák.

Kerített udvar oldalán
a szél is oldalogva jár.

Istállóajtó tereli
a köd hízott teheneit.

Katonasapka, nyűtt darab
fuldoklik még a fű alatt,

s az emésztetlen indulat
virít, akár a műanyag.

Egy párolgó gyerekbokor
a szérűskert alatt guggol.

Eső szítál a házson,
esőben titkos láz oson.

Selyemszoknyájú szél susog,
Bongnak harangok, városok.

A KISKOCSI

Majd összeállítjuk végre egyszer
a mindenség hatalmas leltárát.

Ki ne maradjon egy kiskocsi.

Ez a kiskocsi
annyi mindent tudott játszani.
Mint a madár, úgy szállt hajnalonta.
Öcsémme húztuk a betonon,
a zörgő kapualjban. Sárgarépa
meg petrezselyem zöld levele úszott
utána akár a páva farka . . .

. . . és a piacon! Az egymás mellé fektetett
tormaszálak billentyűsorán
duzzadt ujjak matattak a reggel
fénytörmelékei közt a standon.

Hatalmas szimfóniák
készülnek csak ilyen gondosan.

Elgondoltam néha – pléhtányérral
térdemen a lépcsőfokon ülve
kanalaztam lassan a levest –,
hogy mennyi színben villognak a hangok,
mint a madarak, úgy tudnak szállni,
amikor szól az orgona a templomkarzaton.

S hogy eljöttek a krizantém-napok,
földig dőlt a kert szélén az ág,
porcfű, disznóparéj bóbikolt,
amikor a lebombázott féltoronyból ácsszöveget, vasat,

dobáltuk a vas-
kiskocsira.

Novemberre járt

Telefirkáltam én akkor minden
füzetem utolsó lapját drótok
fekete gubancával, törött
fogaskerekekkel – és versekkel.
S lerajzoltam a vaskiskocsit.

Az a kiskocsi
mennyi mindent tudott játszani!

Néztem szűkebb szemmel is magunkra.
Beszélt, beszélt az az orgona.
És a szava szép volt,
a leves – híg,
és a leves híg volt,
és a munka
neheze
mindig
nekünk
jutott.

APÁM

Ezerszer is elsiratnám
könnyeim föl nem itatnám.

Elragadta acélsárkány
egyet hordott erős vállán.

Bádog vasutas táskája
mintha koporsót formázna.

Volt ott hely kenyérnek, sónak,
jó is, jó volt koporsónak.

Verik most is az ablakot,
takaróját rúgja gyorsan,

kitámolyog nagy hajnalon
véres szemmel a vasútra.

Rá várnak mind a vonatok,
sírját rúgja, takaróját,

szólítják őt a hajnalok,
és az én nevemen mondják.

A sínekre én tévedek,
belőlem a jaj kiszakad,

hoznak, apám hoznak téged,
zászló sötét füstje alatt.

KÁRÉ MAGDOLNA

Vadludak húzzák az eget,
viszik, viszik csontfésűdet.

Húztad hajnaltól a kapát,
befogott semmi az igát.

Gyermekkorom boszorkánya,
vadludaknak királylánya.

Húzza a harang a delet,
húzta az ág életedet.

Ásók, kapák forgolódnak,
nincsen nyugtod birtokodban.

Dél van, éj van, görnyed a hold,
sarlós hátad földig hajol.

De ez a föld, ami kicsi
élet terem, visszaveszi.

Új időt kezd, tejes búzát,
talán nem is emlékszik rád.

A te sorsod örök börtön,
te már többet ne dörömbölj.

Csak a hajad nő ki onnan,
fésült füben, fűsorokban.

NAGYANYÁM LAKODALMA

Megforgattak, pörögj, csapkodj,
rádadták a nagyharangot,

ásó, kapa kantározott,
két nagy tükör megpofozott,

sétáltattak körbe-körbe,
szelet szedtek a kötődbe,

vezettek a magas házba,
hasig fölvert virágtrágya,

kötöttek a tűzhely elé,
köménymagon, krumplin megélj,

jobbra-balra járd a csárdást,
fortyogtasson barna rántás.

Mosolyod, mint mosott ingek,
bánatodat mindet, mindet

eltáncolták, előlelték,
elmulatták, el is ölték.

Neked csak a zöldséglevél
nyitott, meg a tíz gyertyafény.

Rádadták a nagyharangot,
ásó, kapa el is hantolt.

KÁRÉ MAGDOLNA STILIZÁLT HALÁLA

Kezedből kifutottak mind a ráncok,
zsenge levelek hátát beereztek,

Karé Magdolna, kicsike akácos,
topolyaerdő és tavaszi melegség.

Itt, ahol éltél, hosszú szelek járnak,
s az ágyások egyenes szélein

szarvait előreböki a málna,
idetípeg egy lengő kankalin.

Saláták sorban, laza virágok,
kertek is jönnek: kézenfogott

növényi és emberi társulások,
de belőled nem maradtak, csak ilyen virághasonlatok.

Síma nyakú szó, szarvasok bőgése,
fellendülő ág. Rőzsessedő

fény ösvényein merészen
lépdelnek elő

az évszakok agancsos-ágas fejjel,
ők őriznek a szemükben téged,

s én hiába szólítalak: ne menj el,
riadsz, menekülsz, időm el nem éred.

EPILOGUS

Az életből hiányzol.
Sorod végetért. Ülsz a fák alatt.

Árnyékod átér a világon.
Idekiáltalak.

Mondanám, hogy a kukorica zöldül,
s nem foghatsz kapát lemorzsolts ujjaiddal,

mondanám hogy a munka most sem könnyű,
s a lehetetlenségbe illansz.

Sírod mellett kardvirágok nőnek,
rózsa, gyökértalpas tulipán.

Fényben megremeg a temetőkert
Ide hajlik az árvacsalán.

Apró koporsódat
két tehénke olyan lassacskán húzta,

hogy kibámultak a csikók az ólból,
elsírta szemét a búza.

Rádcukhatnám szemem szemfedőjét
de az életnek idézlek,

sorsodból látom milyen más a környék,
nagyra tárt, egész arcommal nézlek.

BÚCSÚZTATÓ

Amerre elmentél,
zúg a csalán,
fölc sillagzik a víz,
tyúkok inálnak,
kikericsét nyit
a lábuk nyoma,
pedig messze

jár az őszi,
a pénzes kukoricát
fölették a köznapok,
és kukoricaszárak
lépdelnek a tető alá,
körbefogják a házat,
olyan halkan járnak,
csend, csend,
körben áll
a nagymama.

Eső csöpörög,
jég szem füstölög,
süllyed a földbe,
föld alá rakja
tojását
a krumpli,
ragyog
a káposzta,
a saláta
zöldje,
s az égerfákról
aranydara
hullik.

Májusi fényben
szunnyad a mező,
szél fúj,
víz jön,
kő, ha megkövez,
hajlik utánad
szederina-inda,
dülőutak pora
fölkavarog,
béke
poraidra.

Sírodon kutyatej,
farkasfű, nádszál.
Hol vagy,
fáradt
virágszál?

Dalaid a mályva,
háza a rozsdá
takarja.
Sóhajom
talán
jaj,
le is
tapossa.

Itt hajlongtál
kinn a határban,
tudtad a fák,
az erdei-
mezei virág
titkát,
kézzel érintetted,
s szaladt a kiscsikó,
láttam, kinyitják
csőrüket a csibék,
te
tudtad a csodát,
kezed alatt forrtak
gyógyfűvek, teák,
gyökerek, szárak,
virágporok,
fekete magvak,
bogyók.

Dicsérjen téged
odvakban a méz,
fájdalomban az enyhülés,
oldódj föl bennem,
legyek nehéz.

TISZTASÁGOD ELTAKARVA

Sötét szemű hamvas szőlő
sötét szemét mind lerázza,

sötétlucskos, színes őszből
kisodródik a csontváza.

Itt a világ peremén, a
vályogházak árnyékában

kinyílt a fodorménta,
most is virít, alkonytájban.

Tisztaságát kitakarja
szalmahúzó horgas dárda,

trágyahordó fényes villa,
hegye ragyog meg a szára.

Tisztaságát kitakarja,
szegény szagát nem tagadja,

szellő motoz a pitvarban,
miért fénylik szemed alja?

Miért ragyog szemed alja?
Szellő motoz a pitvarban.

Szegénységed kitagadva,
tisztaságod eltakarva.

ÖREG MAKRAI ÉS A SZÉL

Öreg Makrait a szél ütötte meg.
A szél a hegy mögé szökött.

Másnap az istállóba tört be,
és lázadást szított a tehenek között.

A tehenek utána futottak a legelőre,
ott a szél széjjelcsomózta a virágok bugyrát,

a gyümölcsfákat teherbe ejtette,
és más tetteit is tudják.

Barnára égette az asszonyok karját,
akik ruhát öblögettek lenn a pataknál.

És megfürdött mezítllenül.
Keréknyomon is felforrt a víz.

Aranyzöldfejű kacsák között a víz alá merült,
és ölekezett éggel, fűvel, fával is.

Ott ment el a dülőúton,
kikericsék és fáradt gallyak mellett.

Öreg Makrai hanyatt fekvé hunyorgott,
és a tehenek még akkor is legeltek.

KÁRÉ MAGDOLNA IMÁDKOZIK

Van az anyagnak egy elrejtett állapota.
Van az embernek egy elrejtett állapota.
Van a mindennek egy elrejtett állapota.

Amikor hátat fordít a fény.

Torpanásnyi csendben érző
arccal lefelé feküsznek az ujjak
torpanásnyi csendből
mozdul a fuvallat.

A fej a kezekre
hajlik,
bogárszelídség rokonául
képzelem így már,
de elfelezve
a két tenyér elárvul.

Az a két kéz egy test két keze,
száj elé tett kis háztető, ékezet,
befelé a reményt védi,
kifelé tagad,
az a két kéz
felnyilalló kismadarat
jézuskát
teremt,
mindent
magában
talál,
s majd tudja a száj,

hogy amit
eddig
még
nem
szólt,

abban
tévedett.

ALKUSZOM APÁMMAL

(*Temetésekor*)

Apám áll a mindenségben. Fénylő
könyökű zubbonyból egy rántásra
végvásznat hasít, hogy kiskabát
legyen nekem kopott ruhájából.

Apám kiosztja jussomat. Iramló
éveim nyakára széles hámot
hajít: nyugodj végre, rakoncátlan,
maradj már, ne dobogj, ne kapálj,
ne szántsð lábbal az egek tornácát!

Sok tányér leves, mit meg nem kaptál,
sok szelet kenyér, mit meg nem ettél,
nesze, itt van!

Széttépett kabátok,
ti új életre összeállt ruhák,
hagyjatok el, hagyjatok el engem,
apámba kell öltözködnöm immár,

édesapámba kell öltözködnöm immár.

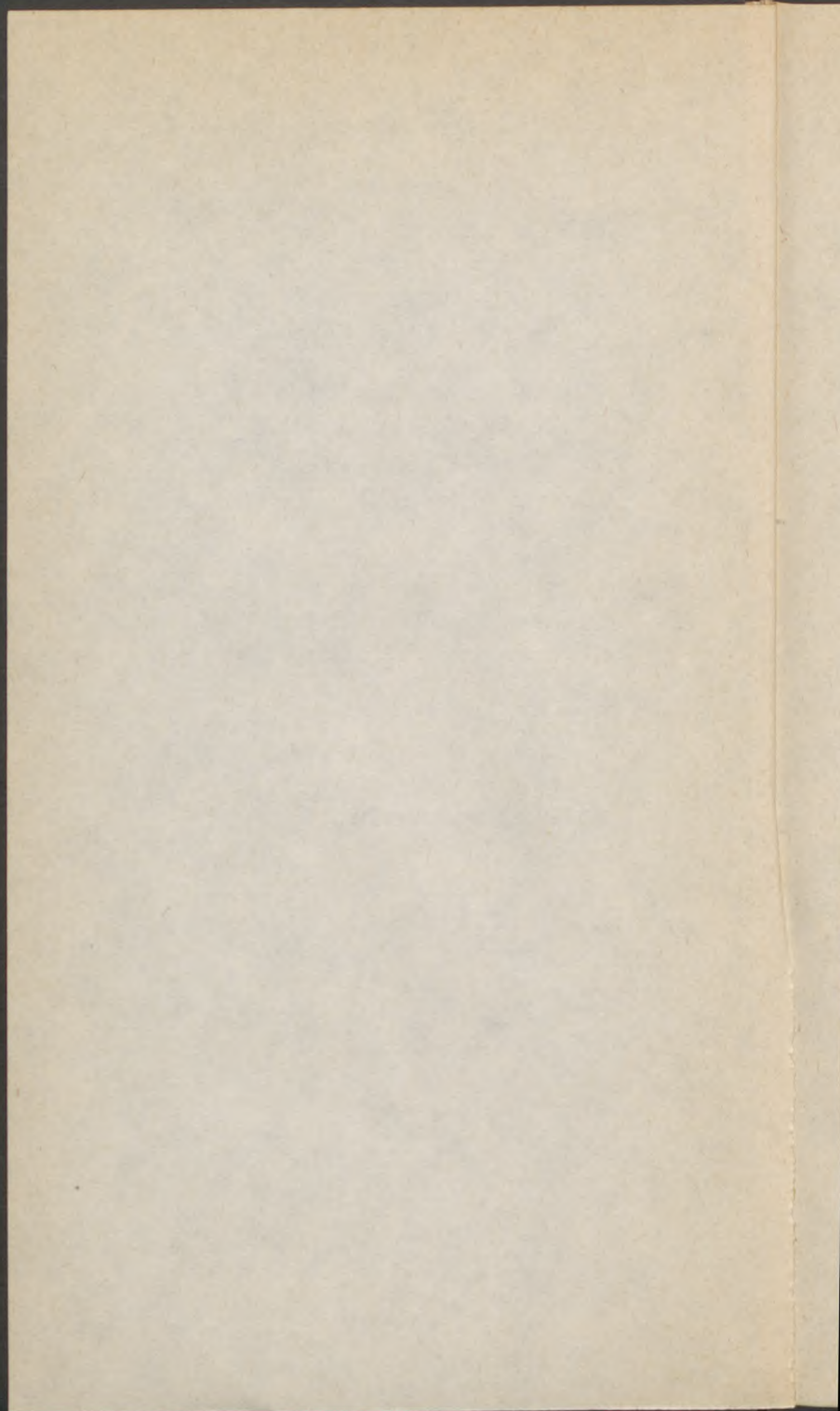
A NAGYRÉTEN

Május, május, könnyű táncdal.
Vizet isznak orgonáid.
Vízi virágmuzsikával
nyög az eső, messze látszik.

Ködfüggönyön, rózsalágon
kék hangszórók nyíladoznak,
óriás harangvirágok.
... Apám kezét fogtam aznap –

Május! Nézz a kislányomra.
Itt hajlong a lenge réten.
Gyermekláncfű sárga csokra,
korong-ecset a kezében.

Szavai a jövőt festik.
Ő még mindent tőlem kérdez.
Harangoz a hangom estig.
Illik a fény a szeméhez.

Tél elé révedő

1.

Te v
Sarc
Én
Leh
Mac
Csa

Vill
szűz
Roz
A v

Dar
hol
refle
- ol
palá
ben

2.

Mir
mo
eső
hír
Mu
Tél
Ősz
Mu

TÉL ELÉ RÉVEDŐ

(Levél az öcsémnek)

1.

Te vagy a mulatósabb kedvű testvér.
Sarokvasad a jégre cirnos rajzot karcol.
Én pedig elgondolkozom a zúzmarás határon.
Lehullnak a fák száraz gallyai.
Madarak hagyják el a partot.
Csak az erdőre vezető úton duhhog egy traktor.

Villogó
szűzlánybibés almák forognak a fényben.
Rozsdás lucernaszálakon köd vackolódik.
A városszáron nyitott kerítések mögé lobban a szél.

Darócfüves árokpárt, papírok, rongyok szegik utad,
hol föl villannak a reggeli kezdés öröklámpásai,
reflektorok vágnak a hó zizegő folyamába
– oldalvást ver a fény –
palánkok hullámsora, bádogvonulat sír,
benzinszagú levegőt kavarnak a berregő teherautók.

2.

Mindenütt, a feszesen lépő asszonyok mozdulatában,
morzsák hadán egyszerre fölrebbent madarak szárnyzuhogásában,
esőhajú lányok mosolyában
hírül vehető a mi ifjúságunk.
Munkások jönnek az utcán, vállukon billeg a jégvágó szerszám.
Tél üvegsikátorában szétszóródnak a hangok.
Őszből idepirkadt tölgycsemete levelén rezdül a hó.
Munkába megy az öcsém.

Gyenge a tél, hava áprilist játszik, zsenge fogakkal támad.
Kutak nyüzsgő kristályöleéből föltör a pára.
Dünyyögő kedvemen, ködfeküdte pihenő földeken, villogó
jégsugarak közt

boszorkány fürdik,
lábvize nem hull fejemre keresztelőnek.
Homlokom illetik, forognak szemem előtt fönn magasan
a dérvért almák.

3.

Huhogó kapualjak öble némul.
Keményebben kopognak a hangok, a léptek elkülönülő zaja ez.
Csizmás minden ébredés.

4.

Mosókonyhában ablakig kapaszkodik a szén.
Teagőz gacsozza a falakat.
Tornyok mellett lapulnak a mohazöld tetők.
Hat óra után már bátorkodnak a tárgyak.
Seprű a sarokban, lapát a léckerítésnek dőlve,
vödörök a hóban, a kút körül daramerő lábos,
másik vödörben a krumplihéj,
ecetfa odébb, kötél van a lábán, meg ne szökjön –

5.

Tél elé révedő –
Csillagharasztról, juharlevélről, a lobogó sörényű nyári
hónapokról
van veled beszédem.
Mozdonyok tolakodnak a hóval érintett mezőkre.
Kimozdulnak a távolság üvegcsarnok alá rejtett öklei,
ezek a mozdonyok ...

Első dohogás ideje.

Kezem vörösre mart szára alatt elolvad az ablakpárkány,
amint a falnak derékka dőlve az események sorakozását figyelem.

6.

Ilyenkor csillaggondolatra friss a dér.

A pályaudvar füsttel borzong.

Durva esőkabátom gallérja ropog, amint a nyakamra gyűröm.

Üszkös ház előtt is áll amott a tükörkép változatául tűnődő –

Kezében bot, derekán drót szorítja össze a vásznat.

Derékba nyes az emlék.

Szelet kenyérre cukornak a hó hullt,

ugráltunk a novemberi ég alatt, vágtuk sarokkal a vakjeget . . .

7.

Ilyenkor ez a csendes vidék már oldódik.

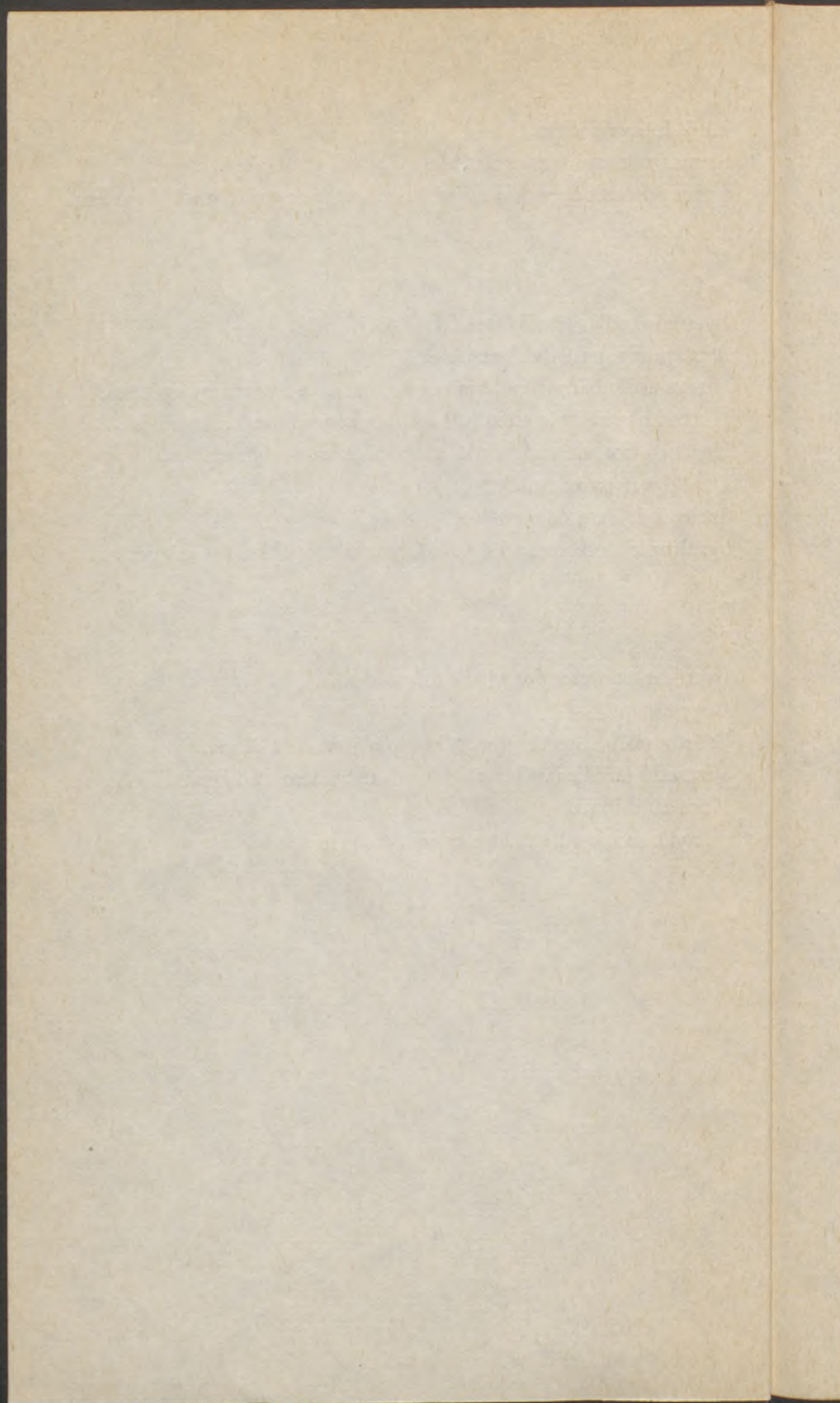
Lágy a nap.

Csörömpölve ömlik az útra kocsmajtón ki a lárma.

Vizesedő járdák játékát zöld lomb még nem veri vissza,

nincs zöld lomb,

de nyílt arcok városa lesz ez, nyílt város.

Szeptemberi vihar

Röp
Don

Zöld
Lang

mez
Fölh

s ott
mint

Ott
vív

zöld
és p

vérz
kék

Feln
évei

Köv
Fürj

s bo
meg

TÁJ

Röppenő fürjek, sóhajtásnyi rétek, parázsvirágok hazája.
Dombjaid elé morzsolt eső pereg.

Zöld völgy fölött gyermekláncú bóbitái szállnak.
Langyos eső csap arcomba. Ázott és meleg

mezőkön csikók legelnek, sörényükbe szúr a fény.
Fölhevült kövek döcögnek vízre az égerfák alatt,

s ott, ahol elfordul az ég a mákgubók törékeny fogaskerekén,
mint karórám számlapja, átdereng az éjszakán a nap.

Ott bódító kígyóhagymák nyílnak, krumplibokor
vív a szélben, vakondtúrás robban,

zöldborsó végvári katonasága lövöldöz,
és patakokban

vérzik a futórózsa – hallom zúgni az erdőt –
kék tejeskannák kocódnak össze.

Felnőtt

éveim, mint legelésző csikók, úgy szélednek széjjel az őszben.

Köves utcákon járok, egy lábdobbantás is tüzet csíhol.
Fürjek röppennek. A szem erre-arra kaszál,

s bokros fények alatt, mint ott az a krumplibokor,
megköt bennem haragtalan izzással egy emberi táj.

PATAKOK OLDÓDNAK

Patakok oldódnak, zöldbe borult
fákról harmat hullong a vizek partján,

s itt, ahol fordul az út,
éjszaka bomlottak ki a barkák.

Néztem, hogy a csillogó pihék
e sárga nagy virágszemekből holnap

reggelre már a fű közé, a rét
friss zöld árnyékába szabadulnak.

S amikor a vadszekfű között
megül szabadságkedvű madárraj,

parázsporából tüzet
lobbant föl a mályva,

megismerem majd az ünnepet,
ki áttekint a holnapig?

Madarakkal lépeget
és nem szórja el színes tollait –

Hisz könnyű művészet az öröm, napszakokkal széled,
torkában fény van, búshangú madársíp.

Hozzám lépdelenek távvezetékek.
Úl a vállukon porcelán madárnép.

A FA ÉS A HAJÓ

Gallyait a víz alá meríti,
göcsörtös ágból, mintha tenyér,
ott áll a fa, talpán túl leérő ősmajom-kezekkel,
s nyög. Hallom a hídig.
Ő pedig hagyja, hogy ága, mint az elnehezült élet,
társa lehessen a hullámok csobbanó rendszerének.

Végetér
a nap.
Elcsobognak a fények.
Elzsivajog a zsivaj.
Elcsikordul az üvegcserép a murvakavicson.
S amint öble nő a lassú hajó torokmély hangjelének,
úgy komolyítja magát, úgy gomolyog, mintha fészket
panaszkodna magának a hang.
Tollászkodó bőség,
szárnyas, mint a lomb.
Így alkotják együtt az alkonyatot,
és érző őre vagyok minden résznek.
Úgye magából és másból minden így teremti egészet?

S mint a kozmosz-kutya ugatása,
annyi minden hullik át a végetérhetetlen zuhanásba!

GYÁSZBESZÉD EGY FÜZFA FÖLÖTT

Jaj, te fa, fűzfa, te friss árnyékot adó fa!
Fekszel előttem.
Arcod elé kapod ágaidat, mintha volna is arcod.
A földre borulsz le előttem.

Munkából hazatérve a forró nyárban
hányszor, de hányszor, hogy itt mosakodtam
a tóban.
A zöldes vizű barlangtó a város házait úgy tükrözte
szememnek,
hogy sajnáltam megtörni a békés felszín,
hullámokba redőzve a két tenyeremmel,
megcsobbantva karommal a képet,
a ház eltört, és táncot jártak a megmozdult hullámon
az ablak nagy szemei,
mint nyúlós egysejtűek,
míg mosakodtam.

Fa!
Fekszel előttem.
Fűzéres lombodba fogózva tanultam meg én itt úszni.
Beljebb lépdeltam a szigethez,
de el sose értem,
s már majdnem a szájamon folyt be a víz,
amikor a hajadba
kapaszkodtam,
s így mindig
visszataláltam a partra.
Fa!
Fekszel előttem.

Egyszer,
nyár volt,

hús csillámokat hajtott a reggel,
s lám, kifeküdve a vízen
hirtelen érzékeltem, nem bánt,
megtart engem a víz.
Most se felejem.

Fa!
Fekszel előttem.

Búvárló békákkal a római-félkörös boltívtől kijebb
mennyi vidámság
harsant, fröccsent,
adta július önként,
s estefelé, amikor megtérve a hegyről
ott volt ingem zsebében a napszám,
zöld dudvák vérével áttört
sajgó két tenyerem megmártva a vízben,
duzzadt ökleim úgy nyúltak ki, mint jókedvű békák,
öszönösen.
Te világos-fürtös,
illatos, gyantás levelű fűzfa!

Fekszel előttem,
Törzseden billeg a fejsze, acélcsőrű harkály.

Mert házakat építünk, s neked meg kell halnod.
Fa!

És jönnek az ősze, a télre, tavaszra
a nyár
friss, ujjongó vad rohamai,
s kérdem,
látni fogod még a tejszagú hajnalokat?

Nem fogod látni a házat.

ARANY IDŐ

(Fordított vetítés)

1.

Kinövi parazsát a cigaretta.

Beforr.

Ledobja a sebet.

Szűzdohánylevelek
sustorognak.

Valaki még meg sem született.

2.

Egy lány és egy férfi

a mezőre megy.

Háttal a mezőnek,

arccal a falu felé

késő este –

Kezükben kapa.

A föld sok sebe összeborul.

Nyugatról az ég csúcsára visszagömbölyül a nap.

Ebédidő lesz,

de most még utána

vagyunk

az árnyasodó délutánban.

És most

lábuk közé száll a lábas,

és deket mond a messzi bronzharang.

3.

Állok itt a nem-én- emlékezetem fölötti csendben,
amely mégis az enyém.

Mint egy költemény,
mely hiányokkal van teliszúfolva.

EGYSZERŰ

A vendégjárdákról elcsorog a jég.
Álomból kibontakozó, jóillatú szűzlányaink
tejeskukorica-fogsorúak, fényesek,
nézik, hogy a bazaltkő-úton
hogyan gördül felfelé sok bazaltkővel megrakott szekér –

Van, ki virágszobrot,
van, ki ablakpárkányt
néz a kőbe,
s azt is tudják, hogy a tóban hal, béka meg tavirózsa él.

Nézik, nézik a követ, hogy mi épül belőle.

Torony, melyből körbelát a dél.

ŐZEK A TÉREN

A szarvasház, a Krisztina, a Vér-, a Vérmező,
a tér, a rét, a vér, a rév, az „Ó, ki őze ő?”
A kőszobor. A kő előtt a tipegés.
A topogás.
A piros pad, a virágok. A gyöngyös vízesés.
Ugyanaz. De más.

Legfeljebb a levél-libegés.

De éjjel a villamos-sínek Dózsa torkára
görcsölődnek.
Nézzetek fortyogó szívembe szűz-szeműek, őzek.

SZEPTEMBERI VIHAR

Az a szép, amikor minden hajszálzizzenés,
az őszi levelek kezdő sáfrány-halványszín szégyene,
egy szusszanás, egy szösszenés, egy szisszenés
jelzi, hogy mint tündöklő vonat,
megérkezett az óriás-zene.

A nádas hegedűvonói felsikonganak,
zongorafutam indul, mint fényes halraj a túlsó part felől,
a rétek – felizguló, háborgó zöld forgatag,
s amikor fém-üstdobként döndül meg a tótükör,

mint hála száll a pára fölfele,
a zúdulás zsongó sínekre vált,
beáll az évszak napkoronggal koronázott ünnepe,
mintha feltarthatná a halált.

VACSORAI DŐ

Asszony beszélget a kenyérrel.
Egy kanál meg egy láda
bútorozza be az estét.

Macska nem törleszkedik
lábamhoz az asztal alatt,
inkább a ládán fekszik.
Gőz rotyog.
Alakjai, mint a lélekgyógyász-doktorok.
Kinn a vásznakat
csomagolják éppen.
Nem volt semmi, semmi a teherautón.
Itt pedig majd ül valaki,
lábához törleszkedik a macska.
Rá vár az asszony is,
és megint mond valamit a kenyérnek.

ÍGY TELIK EL

(Thyriának)

Lassan leszáll a köd.
Feloldja magát a délután.
Ami megtörténik,
emlékké válni készül.

Víztornyok magasát
most madár sem választja menedékül.
Hó kezdi csendes képmeséit,
a földig lenövekvő halk sustorgást.

A csend hullámaiban lovak lépegetnek.
Izzadságszaguk nincs, nem lök mellbe senkit.
S nincs ami nyüzsög, csillan vagy felsereglik.
Így telik el az ünnep.

SOROLOM IDŐIMET

Homlok-magasban szikkadnak a félkör-napórák.
Jelöletlen sáv kaszál a szemérmük előtt.
Földig hajolnak az egynyári – de lám, nevükben mégis
őszi – rózsák.

Ők még úgy sem hordhatják ki a közös időt.

Adatik a szíved táncoltatnod.
Jó ez, hogy az éjszaka hullámán lebegő
sejtelmeken áthangzik a hangod.
Nem él föl a levegő.

A nap lángszoknyájából egy sugár lesz elég,
hamvasbarnuló, s rugékony mint az érző mozgatóideg,
mint a pontos műszerben egy hajszál.

S beírhatod árnyakkal az idei ős ezüstlemezét.
Sorolom időimet,
a termő naptárt.

Alsó-tó utca

Itt,
álta
mir
vag

mé
hisz
tud
me
az
kül

Vá
ige
Elő
Me
mi
Mo
Na
ke

Tu
az
mi
cs

Ig
és
ne
N
ha
h
E

ALSÓ-TÓ UTCA

Itt, az Alsó-tó utcában
általában
mindenki mindent megért,
vagy legalább tud, és mégjobban tud, de ha nem, legalább
ugyanúgy,
mégis másként,
hiszen az Alsó-tó utca jól tudja, hogy miért kell a játék:
tudni mindent pontosan és általában,
mert az Alsó-tó utca szerint
az egész utca csak így létezik
külön-külön minden lakójában.

Vártam,
igen, a kérdéseit vártam, kedves Vasárnap.
Először is azt mondja meg, örült-e már jól fonott kosárnak?
Mert egyébként
mit mondjak magának?
Mondjam azt, hogy nincs hiány hiányban?
Na látja, ügye, hogy látja jól,
kedves Vasárnap?

Tudja,
az ember olyannak képzei el az ünnepnapot,
mint a sok-sok nagy köcsögöt – teli aludttejgel,
csipkebogyó-lekvárral, vagy nem is tudom, szóval, azzal, ami
kell.

Igaz, hogy ez gyermekkori ábránd,
és ha túljutottunk ezen, ámbár
nem biztos, hogy túljutottunk . . . Ön hogy van vele?
Nem gondolja, hogy a legtöbbre megyünk,
ha azóta is, és mindig elsősorban majd az érdekel,
hogy kinek mi a kívánsága?
Ez például virág. Sárga.

De önnek erről is mindjárt mi nem jut eszébe,
azt szeretném csak, hogy jól megértse,
amint mondtam már, hogy ez itt egy virág,
s nem az, amit belebeszélhetnek, és rábeszélhetnek,
amit valaki kitalál.

Ó, én nagyon szeretem a dús szociológiákat,
higgye el, hiszen jól tudja, több is van belőlük,
na úgye, kedves Vasárnap,
van külön, már akinek van, adóbevallásra,
aztán van külön egymás közt, és van esküvőre,
temetésre, na, úgye, úgye,
tegyen köztük igazat,
ügyeskedik itt mindenki, ami belefér.
Ez pedig látja, egy ibolyalevél.

Gondolja csak el, hogy akadnak itt gyerekek,
akik a tavaszi ködöt biztatják a virágzásra,
és a vadvirág szirmából csinálnak esőt.
Döntse hát el, kinek mi a kívánsága.
Talán még a levesben is vitorlásokat meg gőzösöket látnak.
Gondolja csak el, kedves Vasárnap.

Elküldhetné hozzánk kishúgát, a kedves Szombatot.
Hogy a gyerekkor se maradjon ki jelentésekből, statisztikákból.
Hát még a kamaszkor.
Még az emléke is májusi vadrózsás, nevetős.
S beírta-e már a csillagot, a befüggönyözött ablakok mögött
verdesőt?
S beírta-e már a függönyt, azt, a vászonlepedőt?

Itt a napsütött udvaron macskák unatkoznak untalan,
de azért ne higgye azt, kedves Vasárnap,
hogy az Alsó-tó utcának
csupán múltja van.

Itt a sérelmeket sokszor örök-haragokkal gyógyították,
tegnapra várták a holnap feladandó postát,

s tubicás képeslapokon virult a boldogság.

Távolabb templomtorony van, mindenféle kupolák,
és egy-egy tanult fiú, lány
a szomszédolásban is aranyat ér.

Az anyókák csodálkoznak, amikor
az ő kisleány-korukat mondják el nekik az unokák,
akik akkor még nem éltek,
de azért
mindig beszélnek,
mert hozzájuk is sokat beszéltek.

Lám, így folytatja egymásban mind a saját sorsát,
így létezik egymás fölött egy többszörös szintű Magyarország.
Ne mondjam, hogy minden ablakán kilóg vagy három-négy
gyerek.

Azért mondom, hogy ne csupán a tényeket
jegyezze fel, hanem a sok arcot. Írja föl, írják a noteszukba,
mert egyébként az Alsó-tó utca
rendhagyóan egyszerű eset.

It is the most important part of the
document and should be read carefully.

The following information is given:

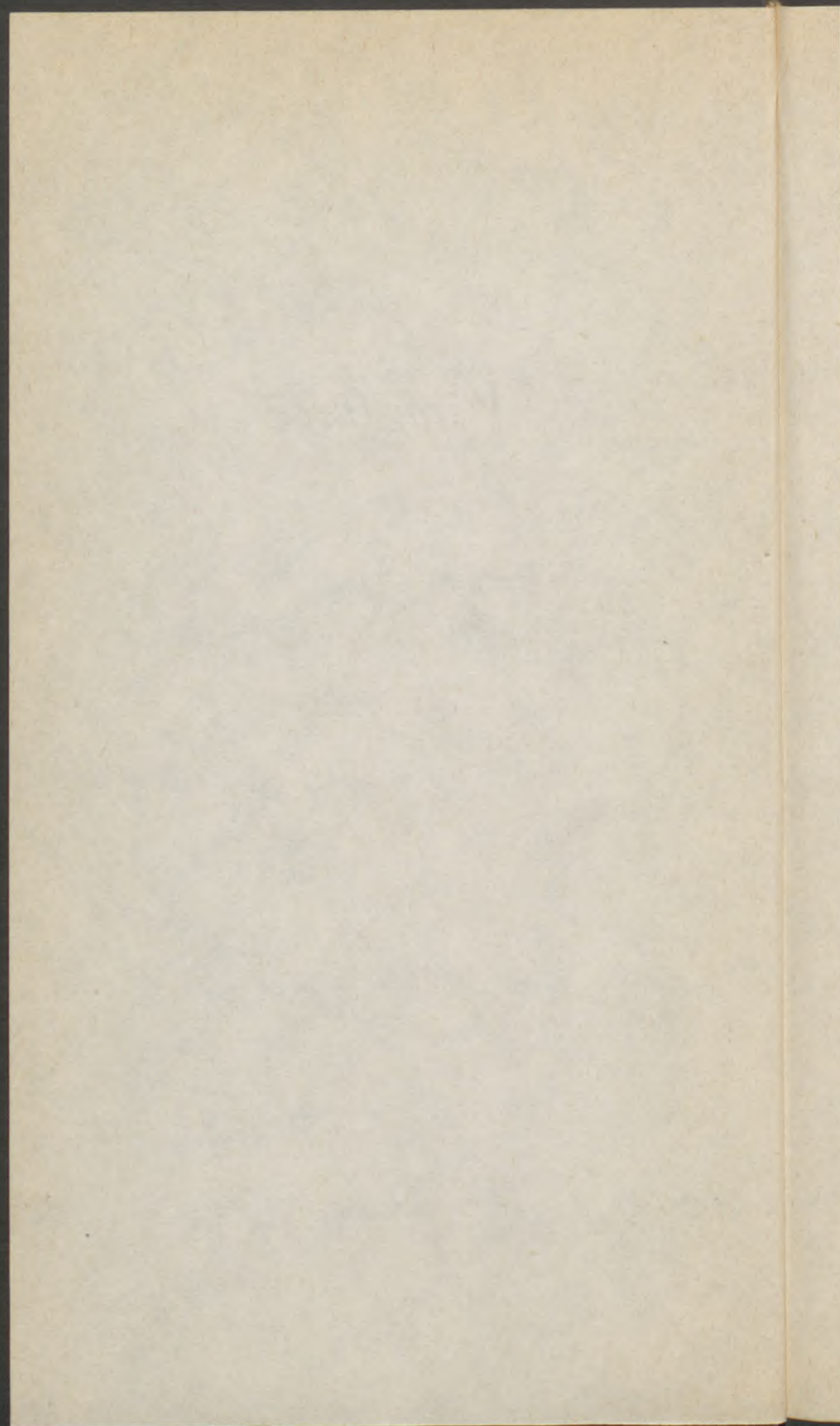
1. The name of the person who
has been appointed to the
position of Secretary of the
Board of Directors of the
Company.

2. The name of the person who
has been appointed to the
position of Treasurer of the
Company.

3. The name of the person who
has been appointed to the
position of Chairman of the
Board of Directors of the
Company.

4. The name of the person who
has been appointed to the
position of Vice Chairman of the
Board of Directors of the
Company.

Virágfür

VIRÁGFÜRT

Habzik almavirágos ág.
Mélyül kék, békességes ég.
Mint a népmesék,
történi minden magát.

A szűz a kosarak közé teszi
a kosarat. Nézése áthat
e szendergésen az új tavaszig,
még mielőtt valamit elveszít.

HAGYOMÁNY

Mária barna
mosolya takarna,
bújnál vele – tudom isten –
pitvarba, patvarba.

Magdolna csendes,
kézfogása száraz:
„Szólsz tekintetemhez?
Éjfeli villám az!”

Veronika fénylő
arcokat találhat,
csuromvizes kendőjéből
kisbátyut csinálhat.

Julianna ékes
csillagokat őriz,
nem szól az éghez,
csak a zöld mezőhöz.

ÉLŐ ÁRADAT

Korlátatlan élő áradat.
Réti tavak mentén a fű, tavaszi, tavaszi zaj!

Futtában látod magad,
s egy bátorodó mosoly gyenge virágot szakajt.

Nőjön ezeken a horpadásos réteken
meselevelű fürtös gazdag alma- és körtevirág,

füvek sóhajtsák magukba vadvizek
mélytányérjából az esőt, kiáltsanak tátikák.

Én azt akarom,
hogy kutassa magát minden.

Palánták fölé boruljanak világra nyíló ablakok.
Mennyit elhordtak innen!

HARANGVIRÁG, HARANGVIRÁG

Harangvirág, harangvirág, erdőben nő, ott virágzik,
zöld kígyófü, surranó nesz, fegyver tusa odakorhad,

udvarokból odaszökik, menekül a bokros jázmin,
éjfélben a Hideghegyen partizán-puskák ropogtak.

Amikor az arc is széthull, iszom keserű forrásból.
Nem tudom még, leülök-e a férfikor bakancsához.

Kedvesem egy nyírfa mögül, más időből szólít, átszól,
én pedig – hogy szarvas lettem – mondom neki: ne csodálkozz.

IDEKÖT AZ ŐSZ IS

Rét nyers fűve keseredik,
pecsétet üt könyökökre,

megjegyez az évszak, pedig
nem térdelek le előtte.

Fekszik pőrén a szerelem,
nyűgös nyakam fölé görnyed,

barna combja fogja szemem,
feszes térde szöcskét szökkent.

Nincs itt nekem maradásom,
sárga fogam ez a virág,

füstből, ködből, lucernásból
szállnak égre a vadlibák.

Nikotinos ujjam görbül,
parázsvirág szűgyig leég,

hívott írigy színű gyűrű
bilincsbe a szerelemért.

Ideköt az ősz is, pedig
nem térdelek le előtte.

Rét nyers fűve keseredik,
pecsétet üt könyökökre.

TEKINTETED SZELLŐS TÁJAIN

Húvös és zöld a szemed, mint a víz.
Fűvek sem tudnak e rokonságról.

Bízhatod magad a széljárásra is.
Gömbölyű kavicsok nénje a te vállad.

Ujjamra nedves fűzlevél tapad.
Ujjamon sáska potroha dobog.

Tudhatod, hogy az is mind te vagy.
A hangszálakat is tudhatod.

Tekinteted szellős tájain
üzöttje voltam a rohanásnak.

Arcod hiányától ropogva fájtak vállaim.
Hámok, igák. Akácfa meg hársfa.

Nem iga. Ez, ez a porhanyó
idő! Fűrészpora ráncaimban.

Nem is arcod már: a koponya
formája ismerős ujjaimnak.

Azt akarom, ne legyen hasonlatom,
csak azt tudjam mivé lehetsz te.

Máskülönben ne légy velem. Jöjjön csak a gond
síperdőbe, nyíri ligetbe.

E LAZA RÓZSA

E laza rózsza itt, melynek szirmai pőrék,
e rózsaszirmok, melyek pőrék voltak,

a csikorgó hó-üvegporba bújt ég,
a nap, a rózsatorok mélybe holt nap,

e holt nap, melynek sugara csak pára,
a pára, mely a csend fölött akadt,

e hóesés, mely szürke-kékbe játssza
mozdulataidat,

a sarjadzás, e hegyi sápadt fűvel, hóvirággal
kezedbe illő kép helyett

a lassú napok madárszívvel átmeleglő felbomlása,
és reggel távol a forró hegyek.

IGAZI ESŐ

Amikor igazi eső esett, nem szedtünk egy nagy csokor virágot.
Lábnymaink nem rajzolódtak ki a mezőn és gallyakat se
tördeltünk.

Nem álltam ki én az országútra integetni, hogy tüzet kérjek.
És a szél sem tapasztotta combodra a szoknyád.

Amikor igazi eső esett, arcomon indigókék színű volt az árnyék.
Tulajdonképpen arra emlékszem leginkább, hogyan susogtak a
fenyőfák.

Aztán a hús nyers borostyántüzére a jégverés-fogak alatt.
És a balkezem olyan lett akkor, mint egy döbbenetes
orgonagally.

BAZALT

Kívánom a bazalt
májusi naptól enyhe mélyeit.
Körülötte fű van.
Gazdag.

És a derekadat.
Betelt nézésedet,
a boldog csend alatt
érhálós gyümölcsű
ínyed zamatát,

parazsat porló
gyenge válladat.
s megint a szád.

Veled kívánom meg
magamat.

A KÉK TENGERRŐL, AKIT FEKETÉNEK MONDANAK

Én gyönyörűm, árvalányhajas mező leánya, csikókedvű,
örömarcú.

Keleti és nyugati vonások vannak a te arcodon.
S én zsigereim érett gyümölcséből szólok hozzád szemed
mélyén túlra.

Zsigereim érett gyümölcséből, szürke-vörös agyam
gyümölcséből.

Elviszlek téged a Kék Tengerhez, tévedésből mondják feketének.
Tudom én a tengert.

Ott, a Kék Tengerben áttetsző húsú, lágy meduzák lebegnek. Nyálacska ostoraik úgy lógnak le körben, mint a vásári játék. És viszi-viszi őket a nagy Tengerasszony, nyújtózik, ásít, rájuk se figyel.

A Tenger nőnemű. Hatalmas erős derekú és mellű nővérem a
Tenger.

Tajtékzik a homokra.

Meghallgatja a motyogó beszédet is.

Hanyatt fekszik, érzi az ég befelé korgó dörejeit, mosolyog.

Pillantása takarja a dombokon álló tölgyfákat. Olyanok, mint
itthon.

És a balkáni fájdalommal leszakadó kavicspartok, oldalak fölött tudja ő az erdőben araszolató szárazföldi teknősbéka-hölgyet is. Hajdukok keze faragta jeleket tart számon a gyetyánok oldalában. Sókaravánok útjait tudja, a bokrosok közt felcsillan a víz, ő az is. A repülőgépeket, madarakat, a civilizáció újkori népvándorlásait lebegteti sós lehelletében, meggyógyít minden sebet, miért ne
tenné?

Sós verítéketet sós vizével mossa le.

Megtisztít.

Átmossa még a csontjaimat is.

S marad-e más a szemünknek újra meg újra jóllakni, falánkan falni, falni, mint a szarvalakú öböl, és azon túl a messzi, messzi hazai part, a hazai hegy, a hazai mező, a hazai falu és a hazai város és a hazai út?

Mert hatalmas a tenger!

Tudja ő a bombát.

Tudja ő a bombát.

Tudja ő a széjjelszórt repeszeket, a fémhasadás szilánkjait, fájnak azok. A kubista festők vásznai előtt csoportosuló turistákat nyakon önti. Tolong a nép a kubista festők ideponált vásznai előtt a tengerparton.

Hej, morog a tenger, mint a nőstény oroszlán.

De itt futkosnak Picasso avignoni kisasszonyai a tenger partján, ahol hajnalban a jódpárolgás szanatóriumában jógázik egy férfi. Fejen áll és a hátát a tekintetes tekintetek elől elfordítja, kérem.

„Márpedig a hátamat ne fényképezzék még a legmodernebb japán gépekkel sem.”

De ha balkáni barackot adnak,
visszamosolyog,
mert ő is tudja a bombát,
és hatalmas a tenger.

FÖLD VOLTAM MÉG

Fordul és lágyan kattan a kulcs.
Csípőid nehéz lakatja milyen engedelmes.
Zárj magadba engem. Akárhova húz,
súlyos arcom vonzódik kezedhez.
Földbe nem így vágnak a vasak.
Bálványfej hull így vasvirág nagy szirmaiba.
Sok, sok idő kell, hogy meghallgassalak,
s mégisincs idő. Nincsen idő. Érted? Vadliba-
vonulásra parázsló tüzek
ősze ez itt. Csapongó madár-
hangnak mi kell? Kutya sír és panaszkodó rémület
gyengít engem, amint hallom. Beszélj hát akár-
mit. A lassan kibomló tavaszt,
és a húsnak ízes ízeit,
fát, hazát és mindig ugyanazt,
amire igent mondanak az érzékeink.

Hiszen az egymásba görcsösült
vágyakozást te oldod – fokozva –
s fogaid közül majd mosoly gömbölyül
s mosolyodba életek fogóznak.
Kell-e az, hogy visszaadjalak,
hogy magamnak újra elkérhesselek?
Van-e rajtad kívül más lakat,
aki örködik az évszakok felett?

Tudod-e a madárnyelvet? Üres most a táj.
Tél jön. Majd én leszek szigorú,
s majd az emlék tömbje áll
a bronzveres hidegben, hópor-hímporú
tisztá szagban, gyökerek fölött,
s feldobogok. Szebben, mint a vas-
lépcsőházak. S emlékszem én, mint a rög.
Föld leszek. Föld. Nehéz és havas.

A TERMŐ IDŐT MONDJA KI A SZÁNK

Mosolyog csak mosolyog,
s hogy hirtelen meglátom,
ragyog mint a harmatcsepp a fűben.
Karja puha csibeszárny
a lüktető tojásban,
érintetlen arcán
szférán túli ablakok
üvegárnya rezdül.

Néz, néz a baba
kis növényujjak rácsán keresztül.

Itt, ahol
már sok minden kristály-tisztává változott,
az önsebző szavak közül
egyet se tudjon,
ne érjen szilánk.

Beszélő barna lovak, fák,
zöldsipkás virágmanók,
éteri néma rakéták
forogjanak körötte minden úton,

a termő időt mondja ki a szánk.

ÁRADÁS

Gerendaillatú tavasz –
Fenyőfa háncsból vetkezik,
a gyöpre forgács záporoz,
a nap nagy bárdal nyesgeti.

Ha ember – bátran, lassúdan
fegyelmes gyönyörben topog,
a fény az arcon átzuhan,
és még több fény csorog.

Te, vízbe merülő hajóm!
Remegő vitorlakereszt,
idomaid közé bukom,
s te mentőangyallá meredsz.

A zubogókban forr, nyüzsgög
a halas, bolydult patak,
mint mélyed: nyeldeklő küszöb,
mert eláradtalak.

A MADARÁSZ LEVELE

1.

Egy lélegzetén csupán a
szerelmesek élhetnek meg,
ideig-óráig, amint
szájuk minden felületét
illesztve egymás szájához,
s jóízű szájüregükkel
is összetapadva élnek:
ismerik egymást a lélek
közös tájszólásából és
egymásba sóhajtják mind
a telivér rózsasallatot,
meg a vacogtató ködöt,
s kicserélődnek, amíg csak
el nem fogynak
különbségeik.

Ám az élet valódi törvénye
– hiszen jól tudjuk, nem ez –
más törvény. Mert ez csupán egy
kép, amely az illető értéken
bizonyára be sem kerül
a mindenkor-tudományok
ragyogó körébe. Hiszen
megvizsgálván látni kell:
a második, a harmadik,
de még inkább a sokadik
átprézelés után
a szem
kifordul,
s érződik egy
posztóba vont erős pata

határozott ütése
a szív felső peremén,
és a
következő pillanatban
közömbösen tépődik le
arcodról szeretőd arca,
mint amikor tárcsával
a vonatot indítják.

2.

Nehéz az én sóhajtásom,
madárszárnyad osszerezzen,
mit dobogdalsz, mit toporkálsz,
tipródsz, madár, a kezemben?
Megijedsz a szavaimtól,
madárcsontod billentyűzik,
sapkát húzol karmazsinból,
szárnyaidat összefűzik,
miért van, hogy madár lettél,
ha én lettem madarásszá,
nevemen most szólongathatsz.
Megfordulok teljes arccal.
Csordultig van arany torkom
muzsikával, lépesmézzel,
lépesméznek, lépesméznek
lépesméznek sűrűjével.
Karomon egy vadméhcsalád,
ujjaim között a sastoll,
hátamon a kalitkák,
a subám széle selyemrojtos,
kezemben meg nagy fehér bot,
kell a megkapaszzkodáshoz.

Azelőtt míg leány voltál,
finom bokor volt a tested,
ágacskái, erecskéi
látszottak a neonfényben,
derekadat megsebezni,
azt akartam, azt szerettem,
életemet elbűjtatni
csontvázad égő bokrába,
téged magad elbűjtatni
önmagamba, önmagamba.
S vitt a vonat messze tőled,
s én olyan szomorú voltam,
hogy még meg sem mutathattam,
hogy milyen szomorú voltam,
amikor a nap tárcsája
idebukott a szívemre.

AKT

Melle szétgombolva.
Áll valahol hófehéren.

Öle kigombolva.
Áll valahol hófehéren.

Tüdeje két szárnya szétgombolva,
hogy a zokogás mind beleférjen.

Szemével követ valakit.

Rángó szívét kellene, hogy megérintsem
szájam feszes szögletével.

1840

1841

1842

1843

1844

1845

1846

1847

1848

1849

1850

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1861

1862

1863

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

1871

1872

1873

1874

1875

Nádas

Sely

Kun

NÁDAS

Selyemréti ballada

Májusban a selyemréten,
mellyed alja rózsaszagú,
ketten fekszünk tettenérten,
könnyünk hullik, úgy kacagunk,
Hej, Boszorka-Boróka,
sárgarépa, kaporfa, hej!

Gyertya vót és torta sok,
közbe kávé, kakaó,
faltam, mint a mókusok,
faltad vóna, ó!
Hej, Boszorka-Boróka,
sárgarépa, kaporfa, hej!

Aki vén is, hadd másszon,
figyelje az órát,
velem van a menyasszony,
élednek a rózsák.
Hej, Boszorka-Boróka,
sárgarépa, kaporfa, hej!

Kunyhó

Bordások-forgások,
csikaszok a nádasszélen,
kicsi kunyhó bokrából
bokrosodom szépen.

Csikaszok-ordasok
a nádas szélén,
háztetőcske izmosodj,
hó alatt kémény.

Csikasszal ütni csikaszt
volna gyönyörű,
aki nem sír szép szemem miatt,
azt kiveri a rüh.

Vénasszony

Ujjaim görhébe vígan mártogatom,
édes örömébe görbül ajkom.

Fickándó bokor vár szeginn riann.
Aludj csak. Aluszol? Vigyázlak, fijam!

Várépítő

Hajam félrehajtván
dereng arcomon
égbe kapált
lópatanyom.

Törém ketté
ivor poharat,
várba építém
ezt is, meg amaszt.

Magasodj vár,
arcok éljenek,
konok koponyám
gyereknek hajtom meg.

Anya

Anyám, a bimbó, a tulipán-bimbó
kinyílt az ölembe,
édeske véremből, fájó csontjaimból
magát megfestette.

Anyám, én éjjeket virrasztok
drága zsarnokommal,
fáj a fejem, törlöm arcom
lángzó zsarátnokkal.

Boszorka-Boróka

„Körülötted csalánoson,
Bakonyba-bozótba,
én híjlok csáboson,
Boszorka-Boróka.

Van nyár szűemben,
s zóddinnye halom.
Hát te fíjú? Öledben
lúdtojással várfalon?”

Fiú befőttes üveggel

Hol a rúd? Csáklya?
Halvonó háló?
Fagyott-e rácsra?
Kezemre száll hó.

Fejembe' süveg.
Szemembe' vízi táj.
Kezembe' szájas üveg,
arcom fáj.

A nagyszemű

Lakok én má'
szakállassan Várnába'
böjti huzat beretvál,
járok piros sapkába'

Lila nagykabátom
odatalál szépen,
hol a szabadságot
látom, ha nézem.

Apa

Bíbic csattog,
szárcsa sír,
rubintot parázslók
a kedvedír'

mezítláb a köveken,
kisebbik patak,
barkává öllelek,
cserje, fűzfagally.

Lány

Lelkemnek lelke,
hadd el ezt, hadd el ezt,
mindigre ölelne
zimankós deres.

Nem hagyom el
vérrel kitőtt ajakad,
pácolt gerendára lehel
belülled a hab.

Fogad, a fogsorod
lesz édes hóvirág,
vérbe fagyott
vértócsa-ág.

El fogsz így törni,
eltörik a szívedet,
emitt az egyik,
ott a másik fele.

Hírvivő

Lehet, vagyok Krakkówban,
Szukiennicében,
lehet, vagyok Burghofban,
Bessenyei könyvében.

Járkállok, harang szól,
vagyok tavaszba nyitva,
annyi az arcom,
hogy nem fér papírba.

Leány (másodszor)

Ha-hha! Ha-hha!
Korpa meg fűrészpor!

Ha-hha! Ha-hha!
Cementhabarcs, gacsoskő!

Ha-hha! Ha-hha!
Szálgerenda, vaspatak!

Ha-hha! Ha-hha!
Durvahomok, jégcsokor!

Gravitáció

Ko

A

Er

Tu

Mo

FELNŐTTKOR

Köldökszinórján meg is fojtható az, ami megszüülhető.
A nyelv a tüdőig is visszagyűrhető.

Én csigák sátorának mondtam mindig az útilaput.
Tudom, hogy nem lehet kopár az ég, hiszen a madaraktól
énekelni tanult.

Mégis, valami fölött nincs tető.

FALAK

Gyermekkoromból a házfalak
újra és újra felderengenek.
Krétarajzok: csillag, ház, fű, ló, galamb,
kisgyerek.

Sír az a krétagyerek.
Kereszt a csuklója vége. Rám mutat.
„Hová tetted az ujjaimat?
Rajzolj nekem kezét.”

Gyerek, gyerek. Gyerekkor.
Ne sírj. Hallgass meg engem.
Krétával nem rajzolhatom,
csak teljes életemmel.

TELEFON

Virágtelefontárcsa!
Szirmaid pörgetem,

kárókatónának
látszom – végtelen.

Inas kábelből, mintha tú fokán
átsípít a hangom,

könyököm is, mint madár –
szárny, hol bukdos, csapdos.

TISZTASÁG

Nem féltünk mi ködsüveg-
éjszakán az alvó erdő mellett beszélgetni.
Messziről tülökszó hangzott, mintha üzenet
szólt volna, de aztán, nem is volt ott senki.

Magunkkal, kik éhes zöld morajjal
töltenénk be a mindent, a mindent,
parázslunk a rejtett sóhajokban.
Hová menjünk innen?

Tudom, hogy a reggelekben szólalsz meg.
Tudom, hogy a világos vonalak maguk mögé zárnak.
Hallgatok az ösztönökbe fonva,

s nézem milyen is egy frissen formált vasszeg
tárgyilagos tisztasága.
A szögezett deszkaházban madarak lobognak.

HÁTAMBA NYÍLÓ AJTÓK

Táncoltatnak kérdések, a kérések, a felcsengő telefonok.
Tátog a telefon, mint a friss ezüsthallacska.
Foszlik itt az ablakon túl sok lágy növényi burok,
s termésével gyönyörül a makkfa.

Figyelem a lombhullás nesztét.
Nemsokára csend jegyzi magát az új az új az újabb őszig.
Lélegzik a szó, a monoton beszéd,
hogy a hiányokat a szerveződő mondat legyőzi.

Bár én így csak tallózva a széles asztalon,
hátamba nyíló ajtónak háttal,
szoronglak te küszöbökön kívül elcsendesedett

időtlen-őszinte alkalom
idejössz-e sajátítú száddal?
Vagy amire ideérnél, elvéletlenedsz?

HADONÁSZOM

Már olyan sokáig és olyan mélyen,
olyan szegyenmélyen voltam magányos,
hogy nem érdekel semmi,
ha nem miattam emel magához.

Hadonászom a két kezemmel,
szinte ijedten,
csapkodok, szívemhez, nyakamhoz kapok,
mint aki a jövő szívinfarktushoz tart főpróbát,
mert el kell takarnia magát az embernek.
Ruhadarabokat ránt maga elé.

Magamnak virágos ölü szeretőt akarok,
és lesben állok a jégcsapos tetőnél,
homlokom koppantja a vasoszlopot,
amint zenés vándorok mennek tovább.
Én ilyesmiket álmodok.
Ilyeneket.

EMLÉKTÁBLA

Akaszd föl magad
a legmagasabb futó sikolyra,
árvízi hajós!
Mert aki alatt megroppan
a cseréptető,
kéménye fuldokol,
a létezése kész csigolyagörcs,
annak nincsen ideje,
márványtáblára vésni
tündérhajód szintjét.
Úgy ürül ki ebből,
ebből a . . . medencéből,
mint egy görnyedt levél,
a szennyel, a mocsokkal.
Mi várja? A tenger. Ó! A végtelenség.
Világot beborító sósvíz,
óceánzokogás.

NÉZNI

Kilakoltat nemsokára
magából a meleg üresség.
Kiűrt.
És nem költözik bele senki.
Madárral kéne rúgatni homlokon,
de mielőbb.

Én a homlokomra
két öklömet szorítom,
mint nyomtatóköveket a boglyára.
Nézek.
Nem tudom.
De jó tudnom azért,
milyen jó
nézni.

LÓ A SZENTÉLYBEN

Örök lélekraktár ez a templom.
Leharapdált szélű márvány zabosvályú minden oltár.
És mégsem ló vagyok ebben a szentélyben.
Doboghatatlan.
Bár –
Idegenforgalmi táj a táj.
S a novemberi páraakitörések,
a tömjénfüst lószagú protuberanciái
kipipált tételek
a bédekker arcú nyájas mosolyban.

Történik,
hogy máriaüvegfény alatt,
üres szenteltvíztartó edényből
etetnek,
itatnak.

NEM JÁRNAK ERRE VONATOK

Mondd, tudnál-e szebbet,
mint az utolsó állomás
salakperonján állni,
szemközt a rubinvérű nappal?

Engem ilyenkor asszony szólít meg,
ő például vattakabátos,
és nincs miért sietnünk,
és nem beszélünk feleslegeset.
Nézzük a napot,
meg egymást.
Úgysem járnak erre vonatok.

... Aki nem ordít az égbe,
a nap helyére csillagot,
felhő mögött is tudja,
hol ragyog.

Valaki majd velem úgy ül egy asztalhoz,
mint a szelet érzékelő,
megenyhült arcú vakok.

GRAVITÁCIÓ

Nézem, hogyan hull a fáról a dió,
a tenyérleves bokor
szinte óv a koppanástól
minden zúduló kemény magot,
valóban, mintha emberkezek,
könyékből kinőtt vékony karok,
lapos, zöld ujjak.
Édeni, gyermekállapot!
Íme,
a távolodó kontinensek tengerárkait
idézik fel héjukon a sötét repedések.
Mi minden van itt!
Mint értelmezni való utalás
a diók barázdált kettős agyában.
Én, ha a történelemre láttam,
reccsenő koponyát láttam,
és földbe taposott magot.
Ha történelmet láttam,
óriásléptéket,
a legsúlyosabb gravitációt.

A CSÚCS

Mennyien jártak itt már.
S annyiszor.
Mindezt nem tudva kapaszkodtam ide fel,
megmarkolva a fagyalbokor vesszőjét,
a tüskés szárú szeder
kicsi kötélkéit,

s hálásan a kövek iránt,
mert bármelyikre hágva
magasabbról
s szélesebben tárul ki a táj.

Most a fázó gesztenyceerdőn át
lépegetek,
az ősz utolsó turistájaként,
s egy naspolyafa boldogan nyögdécselő
ágai alól
látom,
hogy a hegy alacsonyabb,
amikor nincsen ott ember.

Episztola

Lát
(Így
aho
Úgy
(S n
hog
egy
siet
hitt
satö

Leh
Oly
jóíz
Bár
leír
han
Sza
Sza
bizo
igaz
te n
birt
vag
Ner
egy
s let
gyö
nem

Tisztelve Arany Jánost
*Szalontai Mihályhoz, magamhoz és hívőkhöz
zárójelekkel és utóirattal*

Látod-e? Valami éppen kések között születik.
(Így fordítva vissza azt, hogy majd „kések között halok meg én”,
ahogyan a druszád mondta, Váci Mihály, áldja meg az Isten . . .)
Úgy tűnik, valami éppen kések között születik.
(S megnevezhetetlen még, mert nincsen itt az ideje,
hogy *nevet* is adjak neki: emberi szokás szerint,
egy újszülöttnak is, csupán, ha burkából kibukkant,
siettetheti ezt néha kés is, császármetszés . . .
hittem gyermekkoromban, hogy császárokat metszenek,
satöbbi, satöbbi . . .

Lehet, hogy a kések közt valami vonzalom?
Olyan, amilyen Arany és Petőfi közt, lám episztolákban
jóízű, beszédes kedvű, tisztességes pördülésű versben –
Bár te Szalontai vagy, és nagybetűkkel kellene
leírni ezt akkor is, ha nem neved jegyezné,
hanem csak a nem szalonba szülő, csonka tornyú
Szalontát (az, csonka tornyok, az, az, csonka tornyok)
Szalontai Arany János – ha festő lett volna,
bizonyára csinált volna magának ilyen nevet,
igaz, hogy Tornyai János nagy volt két nevével is,
te meg, tán valami nemesi vagy miféle előnév
birtokában – kiütve az utána következőt? –
vagy Szalontai?

Nem hiszem, de meglehet, hogy valamelyik dédapád
egy levegőt szítt Arany Jánossal,
s lett a neve szalontai, a'ki Szalontáról
gyött, hogy nevét tovább adva légy, és néha együtt borozhassunk,
nem vitás, barátom, megszülettlél.

Az a jó, ha *van* valaki.

(Nem valami célra, amint szoktuk mondani, például, hogy „jó, hogy van valaki, akihez lehet beszélni”, nem, csak egyszerűen, jó az, ha *van* valaki.)

Vagyok én is. És ez, kétségkívül, egész jó dolog.

... Emlékszem a nagyapámra. Pipázott, a lépcsőn ült, és várta, hogy hazaérkezzünk,

mert nálunk, bizony, egész nap nem volt szokás otthon lenni, s amikor a hosszú út, a vonatozás, buszozás után betoppant a közös udvar délutáni csendjébe, a szomszéd mondta neki, hol az ajtónk, és a vacsoránál bevagdosta bicskával az egész szelet kenyeret, könnyebb volt úgy tördelni az asztalon a szalonnás

paprikáskrumplihoz ...

aztán már csak apámtól kérdeztem, hogy a mi nevünk ügye, magyar név azért, de mondta nem, ez szláv név, de mi azért magyarok vagyunk.

Aztán, hogy apám is meghalt, zsebkendőbe kötve kiadták a kórházból a tárgyakat, amiket a zsebében tartott, illetve később a kórházi szekrénykén, s volt köztük egy egész vékonyá elkopott bicska, ez hozzám került.

Hosszú éveken át nem volt bicskám.

Terveztem, hogy berendezek apámnak egy kegyhelyet, egy sarkot, vagy fali díszet és sok csontnyelű bicskát, bőrcsökbicskát vásárolok, s középre az elkopott élű bicskát fogom tenni, hadd jusson eszembe, jó az, ha *van* valaki.

Hiszen így még megvan, bennem van, mert nem felejttem el.

Mennyi minden van, ami *két* kézzel meg nem fogható, ésszel is felfoghatatlan, lélekkel tán fogható.

Van. Akár az isten? Nem is látható.

(Dehogyanis „akár az isten”, materialista isten az, ha van ilyen, van, biztos, hiszen kitaláltam.)
Jó az, ha van valaki.

Emlékszem, én azt mondtam, hogy az a „fűrészbicska”,
amelyik jó lesz neked a horgászás után,
szóval, hogy a horgászbicska hegyével, akár egy cinege
csőrével az ajándékozó kézfejét meg kell szűrni, így tudom a
hagyományt,

így a barátságot nem vágja majd ketté,
azt sem, ki a kések közt így születőben van még,
te meg azt mondtad, hogy nem így kell csinálni,
meg kell vásárolni egy forintért,
s rá egy hétre hoztál egy sokkal szebb bicskát,
amelyik a volt bicskámnál jóval rendesebb darab,
és én is megvettem hasonlóképp egy lapos forintért.

Mondd meg, Misi, eszedbe jutott-e,
milyen jó vásárt csináltam, hisz azt a forintot
adnám vissza, amelyiket tőled kaptam (persze nem figyeltem),
s itt állok egy remek, kétpengéjű, karcsú
csontnyelű (és gyanítom, hogy börcsök) bicska birtokában.

Váci, aki mindenütt otthon volt, és Benjámín
László, aki megírta, hogy tűzzel-késsel férfi csak a férfi,
lásd meg, most egy történetben itt vannak megint,
s Nagy Lászlónak is micsoda bicskagyűjteménye volt!
igaz, hogy munkaeszközként, nem pedig a falra
felrakott dísz gyanánt, hanem nyesni, vágni, fűrni,
faragni, finom vésetet vinni fel a fára . . .

Jó az, ha van bicska.

Zsebemben üres öklömmel milyen bátor voltam,
nem ugattak meg a városszálen a kutyák,
de bizony csak kurva rózsza volt az, aki rám is
rámfogta, hogy bicska van a zsebemben, és őt fogom
lemetszeni a tövéről, mert a bicskás fajta

közé tartozom én bizony, s nem jutott eszébe,
hogy ha volna is bicskám, én őt védeném azzal,
de bizony csak kurva rózsza volt.

S nem volt nekem bicskám.

Bátyámét? Azt irigyeltem. El is vettem néha,
nem is bicska, csontnyelű vadászkés volt, a bőrt
le lehetett vele nyúzni elejtett szarvasról,
de amikor egyszer napokon át magamnál tartottam,
s vadászkéssel mentem ki a bodzabokrok közé játszani,
rájöttem, hogy valóban, a bicska munkát kíván,
s az, akinek van bicskája, használni akarja,
vaddisznót vár, tigrist, óriáskígyót,
hogy majd . . . no hisz éppen, én meg egy óriáskígyó,
szépen néztünk volna ki a nagyanyám kiskertje végiben.

II.

Sum in Hungaria natus, aut: natio Hungarica,
amiként Krakkó, Prága vagy Bécs egyetemén
megjelölték nemzetségünket a tizenötödik,
tizenhetedik században tanuló diákok.

Mindig magyarul beszéltünk, s még a nagyapám nagyapja is.
Ámbár lengyel név, nem tudni, mióta kíséri
családomat, emlékszem, még nagyanyámnál láttam egy
szótt törülközőt, Holota dédanyám
neve volt benne vörös keresztfonállal öltve,
más nemeslevéllel – „nobilis Hungarus” –
sajnos, avagy nem sajnos, én nem szolgálhatok.
Azt nem tudom, volt-e ősem, ki a Dózsa-háború,
vagy a Rákóczi vezette szabadságharc éveit
karddal, lovon, vagy ló nélkül, pisztollyal vagy egyenes kaszával
vívta volna, s ha úgy lett volna is, nem tudom:
az lenne-e gyökerem, hogy mesélhetnék róla?

Magyarországon születtem, a második dúlás
éveiben, s amikor a füstölgő rétek közt,
s felmorzsoltság, tankok, lovak, gránátok, gázmaszk
hordalékában tavasz lett, a harmadik évem
éltem már, a forró nyár korom- és dögszaga
érződött még, margaréta virított a réten,
apám meg vasúti hatvány nyergében le és föl Váctól Gyarmatig
járt esténként, amikor az erdőkből még puska dörrent néha,
s hordta-vitte a sarlós plakátokat.

Akkoriban nagynénéim már férjhez menendő
lányok voltak, s azt hiszem, hogy ősz volt már, a kukoricaszárak
ázott szaga csap orromba, amint felidézem,
Csinye Jani kinn járkált a ház körül, a nagyobbik nénémet
kerítette, vagy mi a szösz, és akkor mesélték,
honnan van a neve, Csinye, mert ez olyan csúfnév,
vagy mi volt, az úgy történt, hogy csecsemő korában
mindig a kés után nyúlált, nagyanja meg nevetve
kapkodta előle el mindig: ne vágja meg magát,
és mindegyre mondogatta: „Csúnya baba, nincs kés!”,
ebből még később csinye lett, s rajta is ragadt,
úgy is hívták, Csinye Jani, még legénykorában is . . .
Nem tudom, miért mesélem, csak úgy eszembe jutott . . .

Nem kapkodtam soha én a kések vagy bicskák után,
de egy jó sípvágó kést egy rózsametsző ollót
nagyon tudok kedvelni (a kurva rózsza is
becsali-mód azért fogta rám, tudom már, hogy lemetszeni
akarom a száráról, mert nősténymódra kötekedve éppen azt akarta,
rásegítve széndékára, tövéről hogy lenyisszantsam és mellemre
rejtsem,

mintha nem volna jobb neki életre fakasztó gyökerén
élve arcomhoz hajolni, mellemre bújni, félholdas körme
tüskéivel kaparni a bőrön, véretem serkenteni,
bocinyál-enyhe tavaszban hemperegni réten, dombokon,
boldog kölyök-kutyák módján feltúrni a vízmosásban az avar

korhadó félmúlt-idejét, hóvirágot, ibolyát keresni
tátott mellű halottakat, rozsdaporrá kielégült ágyúcső-
darabot, az üdvözült zöld rézcsatokat, töltényhüvelyt rejtő föld
sekély rétegein.

Megszoktam a szerszámokat. Suttyan a kezemből
rönkbe bicska, áll keményen, nyéllel föl, a fogásra alkalmas
helyzetben, ha kell, ne nézzem, tudjak nyúlni érte,
mert azért a tekintetem közben mindig elkalandozik,
kökény habzik, árad le a lejtős oldalon,
s madarak keringnek fönn, akárha olaját
fogna mind a csőrében, a béke olyan szellős,
hatalmas, sugárzó nagy, hogy nem fér el a völgyben,
kidagad belőle, mint a jószagú kovász,
de azért, miközben itt a sárt dagasztom zöld gumicsizmában,
nagy kölöncök gömbölyítik talpamat, hogy szinte föl kell bukni,
néha-néha, pillanatra, mintha a halottak
fognák meg a lábamat – mint annak a legénynek,
aki bőszárú nadrágja rojtját keresztfával
a sírhantra tűzte, mikor fogadásból éjfélkor
elhozta, s vissza is vitte letűzni, a nadrág
lenn, a bokánál megfogta – úgy kapott szívsvélhűdést.

Nekünk olyan udvarunk volt (ahová a nagyapám
jött, s leült a lépcsőn), az az udvar
disznóporcfű terjengő nagy zöld csipkéivel
terítette be a földet, körben, az ajtók előtt
ki-ki szakított magának kerített kis kertet, körülfonta
villanykábelrel, vagy téglát rakott élre, így szorult
halottas virág: krizantém, tavasszal meg ibolya
(gyökérrel erdőből mentett virág) az ajtók elé,
s egyszer, amikor gyümölcsfát, azt hiszem, egy kicsi mandulát
akart ültetni a szomszéd, s ásójával pár ásónyomot
haladt le a földbe, láttam, megcsikordult ott az ásó,
mert az udvar földje alatt véges-végig csak beton
húzódott a szemközt falak közrefogta talajon,

s mind, kik az udvaron éltek, összejöttek, csodálkoztak, sosem tudták, hogy a porcfút, paréjt éltető talaj ilyen semmi, ilyen vékony, hogy a fának kalapács kell a betont törni-vágni, máskülönben nem lehet mély gyökérgödröt csinálni, képzeld el, hogy akkor én nem tanultam meg a leckét (az átható szerkesztésből adott is szekundát másnap Oltárczy tanár úr), hanem mindegyre az udvar megcsalató újdonságát gondoltam át, hogy az óra lassan éjfél mutatott, s akkor is még vágta kinn a betont Száki szomszéd. . . . Gondoltam, a halottaknak csinál földi ablakot, hogy a hajukat, érzékeny idegeiket fölnyújtsák, létezve a kicsi fában, élvezkedve a virágban, boldogulva gyümölcsökben, szolgálva a létezők emberzsivajos világát, illegális mozgalmárok, növényekbe rejtett eszmék, nem hús-szájszagú, vérszagló öldökök, hanem a büszkén, s méltósággal megnyílt ágak mélyre izguló csodái, fák a betonudvaron, múltat, jövőt összekötve, ez a példa tetszett nékem, nem tagadva, hogy a rejtett betokozás, betonszintű köztesség, mit fel kell törni, ellenem való. Halálomban akadályoz, ott van, ahol nem kerestem, vagy ha van, a sekély földet félreszórva, lekaparva föl kell a betont takarni: micsoda vastag jégtáblák alá fagyva nem tudnak szólani hozzám halottaim. S én együtt akarok élni, velük lenni, így remélni életet magamnak, másnak: keresztjüket vissza hordva, mit mások téptek le róluk – feloldozom a hiányt.

III.

Itt vannak a szent öregek, kézfejüket megcsipkedni cinkecsőre-kisbicskával („csip-csip csóka, vakvarjúcska”), tstenemre többet ér, mint nyelvemre lappadt ostyával iénferegni délelőtt, a karzaton a lányok kontyát

leskelni is jobb volt, mint a rángó fejű kornyikások
– hitüket, hogy meg ne bántsam, nem a dal, a templom-ének
nem tetszett, hanem csak az, hogy messze túl is visították
az orgona barna hangját – szóval az a vénlány-kórus,
egye fene, belefért a délelőtti ájtatosság
hótiszta vasárnapjába, mint valami kozmosz-útra
úgy szállt föl a hívők népe, keringve a kupolában,
startolva a futballpályán, két oldalt, mint jelzőfények
jegenyefák hófehéren folytak egybe, míg az ének
magát mind feljebb csavarva, mint lobogó fehér fáklya,
mint egy tűzcsóvás úrhajó, mint egy földig-szárnyú angyal,
(bennem azért képzeletben két csámpás mezítláb-talppal)
elzúgott, suhogott, dörgött, mint egy szép cső kukorica,
pattogott ki csutkáján sok fodor-szép virágos magva,
hogy az egész Magyarország elfért boldogan alatta,
s mint az izmos hópihéket, kevergette úgy az ének
maga körül a holtakat, sistergő sok tiszta lélek
sodródott az úrhajóval, mint a csillagocska-lángok,
halva született kisfiúk, elsőáldozó kislányok,
s férjek, kiket ló megrúgott, tó ölt, szálfa hátbavágott,
szekér kiket elragadott, asszony kiket kitagadott,
amikor a dülás után reszketegen, mint az árnyak
visszajöttek, botorkáltak, szalmán, hátul meg is háltak,
pocok ült az asztaluknál, s hiába, hogy a levestál
rájuk bukkant, bukta huppant, barakcleve ki is csurrant,
volt asszonyuk a tűzhelynél forgolódot, meg se mukkant,
ott repültek, sziporkáztak, mint egy csillagzó virághad,
piros pendelyes magzatok, édesapát sose láttak,
mellettük, mint sugár-orkán, zöldes-szürkés arcú szüzek,
menyasszonynak öltözöttek, ujjakra gyöngyöt fűztek,
hústalan szájon huhogva, az orgona-sípok odva
rájuk ismert, s ott szálltak mind, keveregve, kavarogva.
Ó, bennem a csipkedő kedv, huncutkodás, nyelves szavak
íze elforrt, elpárolgott, új árama is elapadt,
álltam ott és énekeltem, fölszállva az orgonával,
ezer csövön kisüvítő dallamával, tűzlángjával,

keringve a falu felett, érintve a messzi hegyet,
s a halottak édes arca, foszló hús mágneshatalma,
éreztem, hogy magába szív, mint légüres űrkatlanba,
lehelleteket keverve, dallamokat elkavarva,
mint lángot, feljebb tekerve, mint a húst hússal takarva,
s széllel, homokkal keverve, s mint az idők terjedelme,
vitt az ének, sírt és zúgott, emelkedett egyre feljebb,
aki vagyok, aki voltam, magamat belédaloltam,
élve-halva éltem-holtam, éltem-haltom éltén-holtan
egészen a születésig és a megsemmisülésig,
zokogásig, nevetésig, hallgatásig, tűzig, késig,
kifosztva és becsapottan, aki vagyok, aki voltam,
kilökve a tavaszokból, hogy amikor hangszóró szólt,
nem tudtam még, mit takar el, csak azt tudtam dalolni kell,
zászlók alatt, képek alatt, kalapács és sarló alatt
s kiállítva, hogy szavaljak, öntudatból példát adjak,
hogy ne azt lássák, ami van, hanem tiszta szemem-szavam,
hogy azt higgyem, okos vagyok, mert a vers tapsot aratott,
mondták, hogy a jövő vagyok . . . GYEREKEK VOLTAK

A NAGYOK,

s nagyok voltak a gyerekek, s szép volt, nem baj, ha bereked
torkod, te csak énekeljed, szavald, ordítsd, egyre feljebb
fokozva a szavak lángját, világíts, akár a lámpák,
mint az ívfény, mint a villany, homlokodon idevillan
igazunk, hogy megmaradjon, ékes, tiszta gyerekhangon . . .
. . . az a dal, hogy lángra kapott, elöntötték szennypatakok!
Rátok száradt ősz, tél sara vörösnnyakkendő s tavaszok . . .
Így a korán becsapottak keveregnek, forgolódnak,
Nyilas Misiknek, nemecek ernőknék és Gavrroch-oknak
vágják, irtják nagy kaszákkal a világűrt a halottak,
s száll a dal, már nem a templom, hanem fenn a zöldes dombon
Doberdó és Don-kanyar és mind, ki elesett a fronton
elzúg, söpör, szikrát okád, körülzengi az orgonát,
tüzet lövellő rakéta, micsoda gyászkomoly csodák,

fehér fogsoron kacagó gyöngyök, lábszárcsont-Bach-fugák,
milyen fénylő kavicspartok, szentélyoszlopok, robajlók,
milyen lángok, milyen fémek, dallamosan összehajlók!

IV.

Misi, lehet, hogy beton, rögök, fű és jég alól
zsoldos breton, török húség dalol,
de nyelvét nem értem.

Versben magyarul vagyok tettenérten.

Tűz nélkül, azt hiszem, kés vagyok, s mert félek,
hogy valami más helyett lehet, hogy eltakar az ének
valami mást – a hallgatások versét?

S ki zsoldosul, ki bretonul, ki törököül dalol,
az milyen végtelenség?

Fuldokolva kutatom,

lehántom arcomról a húst,

de előbb még le kell dúrnom róla a ráfogott maszkokat,

amiket megmondanak nekem a félelmeim,

a félelmeim összeállnak bennem, mint felhők

a sugaras mezők fölött, amikor minden csupa béke,

kotlik a nap, rendezgeti fészket, az asztagokat,

de én meglátom a szerelem szemében az ijedtséget,

azt, hogy kínjában ide-odacsapódik, kurvát játszik, az is lesz,

próbáltam neki kis szótárat csinálni, értelmezze magát,

ő meg kányákkal perelt, arcába lisztet

fújt a tenyeréből, kedveltem őt bohóc-arcaiért,

nagyon féltettem.

A kertjét rendezgette, levelet írt, hogy mimindent ültetett,

egy kukoricaföldön kefélt meg, utána mindig rajzolt nekem

a leveleiben stilizált kukoricaszárat,

s amikor jött az ősz, már csak a színházi szezon érdekelte,

a babot is más szedte le abban a kertben,

igaz, hogy remegő inaiba, mint varsába a nagyfejű hal

az én férfitestem bonyolódott bele elsőként, hát tudtam, hogy fél,

mert mi okozhatja azt más, hogy félbe hagyja dolgait,
tudtam, hogy fél,
hogy az értelmezési tartományokon keresztben vág át, mint egy
átló,
mozgásáról pontos képet közöl, mint repülő, mondja az
adatokat,
de végül egyikhez sem tartozik, az ismereteket így kimerítve
ő maga csak egy mozgó pont lesz, múltidőt gyárt, kívül megy . . .
s hogy hívni nem tudtam, hát terelni próbáltam,
nem őrizte meg őt a velem szemben jövő másik pásztor sem . . .
és én azóta értem, hogy van, aki a világ minden melegét
azonnal magára akarja venni,
szegény.

Talán attól fél, hogy nem enged neki az élet elégséges időt
bolondozni is, főöslegesen dolgot is csinálni, nemtörődömnek is,
meg komolytalannak is lenni?

Így lehet?

Talán attól fél, hogy minden eleve elrendelt kereteken belül
tud csak életképes lenni, és ő nem tűrheti a kereteket?

Nem tudom hogyan lehet.

Kedves rendetlenje a teremtésnek azért, meghalást játszik,
de mindig megmentjük, és eddig még nem únt rá.

Azt hiszem, nem köti őt még elég bánat, elég halál.

Azt hiszem, ezért játssza mindig a saját halálát.

S tudhatod, hogy én lennék a legény, aki éjszaka a sírra a
keresztet
vissza merte vinni, s letűzte nadrágja szarát. Nem haltam bele.

De nemcsak a halottak tartanak itt engem, hanem ő is.

Gondoltam, jó volna elfélni a félelmeket, hogy ne legyen félelem,
s majd a bátorság is kisarjad, erőre kap, felnő, talán véletlenül.

Ősember-vallással áldott tüzem volt, (magára hagyva is) a
szerelem,
nem táplálja vas, a vas a tüztől várja, hogy más, hogy szerszám,
legyen.

És tudom, hogy a halottak is meghalnak, elszáradt fák, tüzem

éltetik, szolgálnak, valamit, ami több is, mint hogy csak nekem legyen jó. De formál engem is. Végleges arcot nem önt ki ez

sem,
csak a zsidongást, a játék ingereit, egy karcos, forró lendületben. Az idegen fájdalmakat is, bár én nem élhetem át azt, ahogyan lettem,

nem tudhatom az anyai rész kínjait. Én csak megszülettem. Esőcseppekkel súlyos nyírfa, fűzfa, rettenetesboldog szédületben, mindenre, ami kell, ami lenne. (Még mindig, mindig készületlen?) Visszaomlik minden. A sejtek izgalmával bomlik föl

gyermekkoromban,
érzékenyebb formákat készít, kutatgatja, mire való voltam, a közös ének melegén vezetget, lehelletekkel táplál, a kinagyított atom modellje elé visz, susterző szabad elektronokkal mutatja a vonzás szélső határait, ahonnan már csak a zuhanás van, (Az éhség, az egyesülés szomszja?) Lenni, ha már csak úgy, egy másik zuhanásban,

a történet képeit hófehérre lemeszelő, újra léteztető tisztulásban, s a bezárt nősténycsillag zokogtató mókus-kerék hajszájában látva az egyetlen szabadság idegviharait, a kötöttség tudatában vonyító szűkség éhét, amely önmagává fal fel mindent, ami tán csak

holnap lehet külső segítséggé (be nem táblázott csillag virító ága), s mennyi benépesíteni való hely befelé a magunkat

nem-tudásban . . .

Nem születéssel kapott jog, hogy az ember a lényegen legyen belül, bármi szárnyasuhogás elragadja, bármi virágon elámul, elszenderül, de nézd, az atommag körül is a körpályákon sziszegő elektronok micsoda gyors iksz-rajzolatokkal tagadják magát a magot, hogyan húzzák át szemmel követhetetlenül gyors villanásaik e körözött bűnözőként kiaplakátozható létezés változó arcait, az embert, aki végső pillanatában rögtön markol, nem enged, a szerelem forró bozontjába dugná arcát, hogy újra szülessen meg, különben már a második tettét az önigazolások legyűrt szégyene lengi körül, mondván, hogy úgy volt jó, ahogyan tettem, s jó volt, mert úgy volt, s vagyok – ám az izmosodó rettenetben

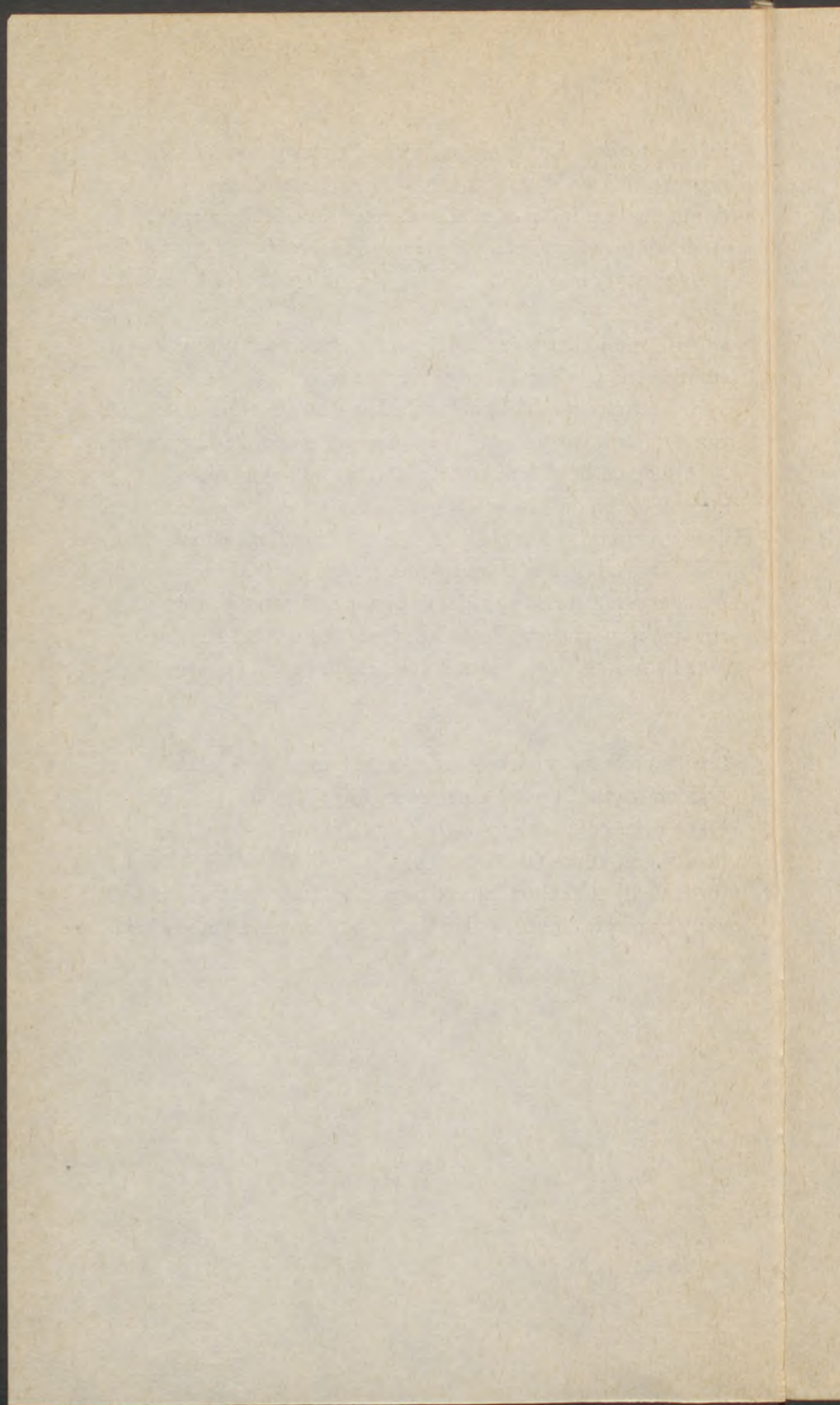
magára marad, éjszakánként meghal, idegzete rendületlen
programokkal viasszasodorja helyükre, elrendezi az agy töltéseit,
és mindig és mindig és mindig az okos reggelekbe menekít.
Itt áll előtte a történet, épülő tegnapi falaival,
szerelmeit, önmagát belé falazza, de minden újabb lélegzetvétél

kihal

valami, ami jó lett volna még, mint megmenteni való ritka vad,
amink van, azt őrizni ezerszer izgalmasabb,
s bár leírható, modellálható, és utánozható és előhívható,
van bennünk valami, amit nem istennek mondok, de mindenható.
A történeten belül lenni és a jó történeten lenni belül
miért csak külön-külön lehet, az öntudatlanul teljes lendületű
ifjúság után milyen szabály ez, hinni, elhitetni magamat,
fűből, bogárból, törött mosolyból építeni a szavak
húséges seregletével egy újra és újra ellenőrzendő történetet,
amelyik mindennapi létezést ad, amelyik másként nem lehet,
csak ha tudom, hogy nincsen vége akkor sem, ha nekem

elvégeztetett.

Misi, a bicskám becsukott arccal alszik, mint a madarak,
fejét szárnya alá dugta, pipámat szívom: tűz, kés, elmeséltelek.
Okos jószágok, melengessétek a markomat,
barátságra, közös falatozásra, bicska, nyíl ki, ha Misit látod,
törleszkedj markához, ismerd meg, mint kutya az első gazdáját,
vagy ha mégis cinkének akar látni, bökdösse meg veled a kézfejem.

Bölcselet

I

Ner

Két

cem

Ez

Szi

am

az

Mé

az

Az

ho

Án

s r

KÖNYVEIM CEMENTES ZSÁKBAN

Nem jöttem én lármával, este érkeztem meg.
Két börend, sporttáska, és külön a könyvek
cementes zsákban, összekötözve erősen –
Ez volt minden csomagom és tudásom.
Szinte földig görnyedtem,
amíg végigjöttem az ostor nyeles ívlámpák alatt
az albérleti szobáig.
Még az a jó, hogy hamuszínű nagykabátom elmaradt,
az vitte el, gondolom, ki nálam jobban fázott.
Azon tűnődtem, míg egy pár cipőmet jól kibokszoltam este,
hogy ez a cipő is mennyi tájon járt velem.
Árát a vaskohó munkásai közt kerestem,
s milyen szépen csillagzik fel tükrében az égi egyetem.

DÜRER: HANS IMHOF ARCKÉPE

Dürernek ez a festménye
egy határozott tekintetű,
harminc év körüli
férfit ábrázol.
Kereskedőt,
városi tanácsnokot,
humanista középosztálybelit,
vagy valami effélét.
Szája körül ránc van,
kezében irattekercset tart,
ékes gyűrűi
nincsenek.
Olyan, mint aki megszokta,

hogy kimondja véleményét,
akkor is, ha magáért,
és akkor is, ha másokért beszél.
Mosolygok ruháján,
megcsavart kalapján.
Kicsit erőszakolt a komolyság,
amely belengi felhős homlokát.
De,
az arc
tetszik
nekem.
Talán az öccse lehetnék,
ha elgondolom,
hogy egy korban élünk?
Nem élünk egy korban.

(Egyszer apám fényképét kerestem.
Ezen az oldalon találtam a könyvben.
És a könyv azóta
mindig itt nyílik ki.
Ők szemben vannak egymással.
Apám is
és Hans Imhof is
rámnéz.
Mit akartok?)

ÉPÜLT EZ A VÁR...

Épült ez a vár,
kocsi-is-futhatja-széles két fala közé
bőven hajigálhatni vala
kőtömböket, földet, iszapot,

szikrázó márványfejet,
egy mozdulat ívét is,
bőven hajigálhatni vala.

Item – szájnak lepedékizét,
édeskés epét,
szuroksötét francot.

Hajigáltaték.

Épült ez a vár,
hát kocsi-is-futhatja-széles két fala közé
bőven hajigáltaték vala
sár meg sár,
törött dárda, lom,
nyírott fejről a tonzura-haj,
koponyán ketté roppant kereszt,
lecsapott kézfej,
pestises lepedő,
csecsemőhullaroncs,
szidás és zsolozsma,
lenyúzott bőr,
bőrünkkel behúzott lámpaernyő,
pénztárca, egyéb –

Épült ez a vár.

Bőven hajigálhatni a semmit is,
és megtaposván
hamuval, patkókkal, nyútt szerszámmal,
lerágott csontokkal, lópatákkal,
s jól teleültetvén síró fűmaggal,
sok húséges virággal

épül belőlünk ma is ez a vár.

JANICSÁRKERESZTELŐ

Állhatna itt egy fa.
Bokor.
Odébb, a levélfényes járda-úton
egy janicsárkeresztelő-szobor.
Állhatna itt.
Akkor a Duna
ugyanígy folya, mint meredt fémfelület.
De az alkonyatban
valahogyan érthetőbb volna a feszület
titokzatossága.
S mind, az örületes üres kategóriák.
Állhatnának itt.
Állhatna itt egy fa.
Bokor.
A lehetetlenség vértanúsága.
A vértanúság lehetetlensége.
Mint élő szobor.

TÁNCICS MIHÁLY PESTRE ÉRKEZTÉBEN...

Táncsics Mihály
Pestre érkezében
éjszakára szállást vett
egy földszintes ház rács-ablakos utca-szobájában.

Úgy gondolta,
mivelhogy nem istállóban,
s szalmában alusznak; városon
másképpen kell
viselkedni is,

másrészt azt sem akarta,
hogy új ruhája meggyűrődjék,
ezért rendben összehajtogatva
letette az asztalra
a rácsos ablakhoz.

Aludt szál gatyában,
egészségesen,
s talán arról álmodott,
hogy mimindent kell itt majd
másképpen gondolni is.

Másnap reggelre a ruha
eltűnt az asztalról,
mert a nyitott, pedig rácsos
ablakon át valami kampós szerszámmal
kihúzta valaki,
amíg ő aludt,
lélekben tisztán és könnyen,
tudva a tisztesség
belülről jövő szavát.

Még nagyon fiatal volt.

AZ ÚT
(József Attilának)

Füvekké futó szempillák vonala kétoldalt.

Íme, ez itt az út, a vasból való út, igen, ez az.

Semmiből termelt erő feszíti meg az inakat.

Föl kell ugornunk legalább az izommerevedés ellen.

S húz, húz előre az úr, mint valami vizisízőt,

és talpakra tapad ez az út mind a két felével.

Ez a jegenyefákon növő savanyúszőlő a legcsodálatosabb.

Kielégítő íze van, mint az anyatejnek.

*

Így fekszik a síneken keresztbe mindig

Így fekszik a vonattetőn keresztbe mindig, mindig.

A mamához utazik . . .

MÚZEUM

Ez – a titkok birodalma.

Például . . . ember a festményen . . . hat ujjal!

Esküszöm, még Vénusz

hiányzó karja is

megvan valahol.

Egy lapidáriumban?

S nem vágyik el?

Jól érzi magát

az ásványi kőzetek között?

Emitt, a terem sarkában neander-ősvölgyi táj,
pattintott kőeszközök.

bb.

Mindig lehetett

kezdeni valamit.

Legjobban szeretem én a föld mélyéből épp hogy fényre dajkált
márványtömböket,
amikor megtudják a mesterek pillantásait.

BÖLCSELET

A levegő, a föld, a tűz, a víz,
a négy elem helyett
filozófus, mutasd
a lelkedet.

Empedoklész, azt mondd meg,
hogy mit, miként, hogyan, hová,
különben én nem követlek
gondolatban sem tovább.

Álmodd a levegőt földdé,
s mondd neki, hogy boldogan
érezze meg magát: teste,
lélegzése van.

Hideg fővel nevezd meg
a materiális okot,
hogy minden mélyén megdöbrent, hű
sóvárgás lobog,

szenvedély, mely megszenvedi
a történetet,
 eget, földet, tüzet, vizet,
tudni: miképpen lehet.

HAZA

Lézerfényből ligeteket,
Megfeszülő idegeket,
Kupolának gyémánt hitet,
Nem vagyunk mi idegenek.

Magunkból szülünk gyémántot,
Rakétára szárnyas pántot,
Virágokból szabadságot,
Szabadságnak hátországot.

Esős május, tükrös bazár.
Minden vízben égboltja vár.
Földet a nyár kerít alá.
Ez a hazám, ez a hazád.

A földút is nevét mondja.
Tombol a nap, hevét ontja.
Rágördül az erdős dombra.
Napkohónak való gondra.

ÉJSZAKA

1.

Ki ismeri ezt az éjszakát?
Ágak feküsznek a havon. Sötétek és lucskosak.
Fűzfa ízű pára száll.
Valahol fagy.

A jég áttetsző csendjében örökre
látható lenne és pontosan,
hogy a föld az ágakat a hó fölé kilökte,
míg el nem özönli a hófolyam.

Olyan csendes az éjjel.
Nem hallatszik semmi szó.
Csak egy nézés közeli mélye
ami, bár nincsen, elgondolható.

Mielőtt még végzetes
szintek alatt kinyújtózva utolsót rándul odébb a víz,
az ember minden virágot kezébe vesz.
Íme, tönkjével a kikerics.

2.

Ezek az ágak lassan gémberedve
elpárolgó melegükkel átütik,
s az egész test tompa felületével,
a jég csikorgó bádorfátylait.

Ágak lüktetnek a hóhatárban.
Jég nem őriz engem fiatalnak.
Szánnivaló magyarázat
hogy majd itatgat.

Csak a rügyekre emlékeztet engem
a fűzfa mind a négy évszak szerint.
(Mennyi hideg csillag csördül meg a vérerekben!
Poklok nyarára vettetik.)

Futó bokra gazdag tájaimnak
elsugárzik, mutatja magát.
Tiszta levegőben párát ringat:
törött kavicsot nyelt húsába az ág.

3.

Ej! Fehér a fény Magában foglalja
a változatok színeit.
S a jég prizmája nélkül is bevallja
az üde zöldet, a nedves sárgát és a többit is.

Csakhát . . . Én tudni akarom azt is,
hoggy mi az a sárga. És az a zöld egy szem színe-e?
Azt tudom, hogy torkomon a görcs lám föltolakszik.
Mit tegyek vele?

Az a zöld a csengő barack. Benne nap lakik.
Az a sárga, nádasokban fürdött őszi fény.
Valahol én is itt vagyok.
És köröttem minden hófehér.

És hull, egyre sűrűbben hull a hó.
A jég beáll. De mit kell értsek ebből? Nem hiszem
hogy a történet hiábavaló –
S az a másik? Az „Emberről, ki járt vala vízen”?

A TÖRTÉNET ÖRÖKZÖLDJE

A dombtetőn az elnémult diófák
koromban fürdött gallyait fogdossa az alkonyat.
Nincsenek sebek. A hó vastag kötésén semmi nem üt át.

Vörös virgácsokat lenget a fagyalbokor,
hogy kilegyen a teljesség.
Összejön minden, mint a pásztorok.

Moszkítószövetbe fagyott ablakok mögött
kristálybarmok lépegetnek,
tiporják a fémkemény aranyszalmát.
Talán a szomszéd forgáscműhely adja.

A születés az örökzöld történet
jászolában vagy fateknőjében fekszik.
És megint nem olvassák ki a jelekből:
hogy miben nem fog megint hasonlítani,
hogy megint hasonló legyen.

KERT ÉS ALKONYAT

Fölhasogatott zengő üveglapok
pallosain vérzik el a nap,
s úgy zúdulnak elő a naptorokból
lézerfegyelmű sugarak,
hogy mégsem véres ez az augusztusi tombolás,
csak paradicsomszószbán topogsz a nyárvégi kertben,
s leszel tocsogás, locsogás,
de ki tudja, mi ez a más,
míg bele nem retten?

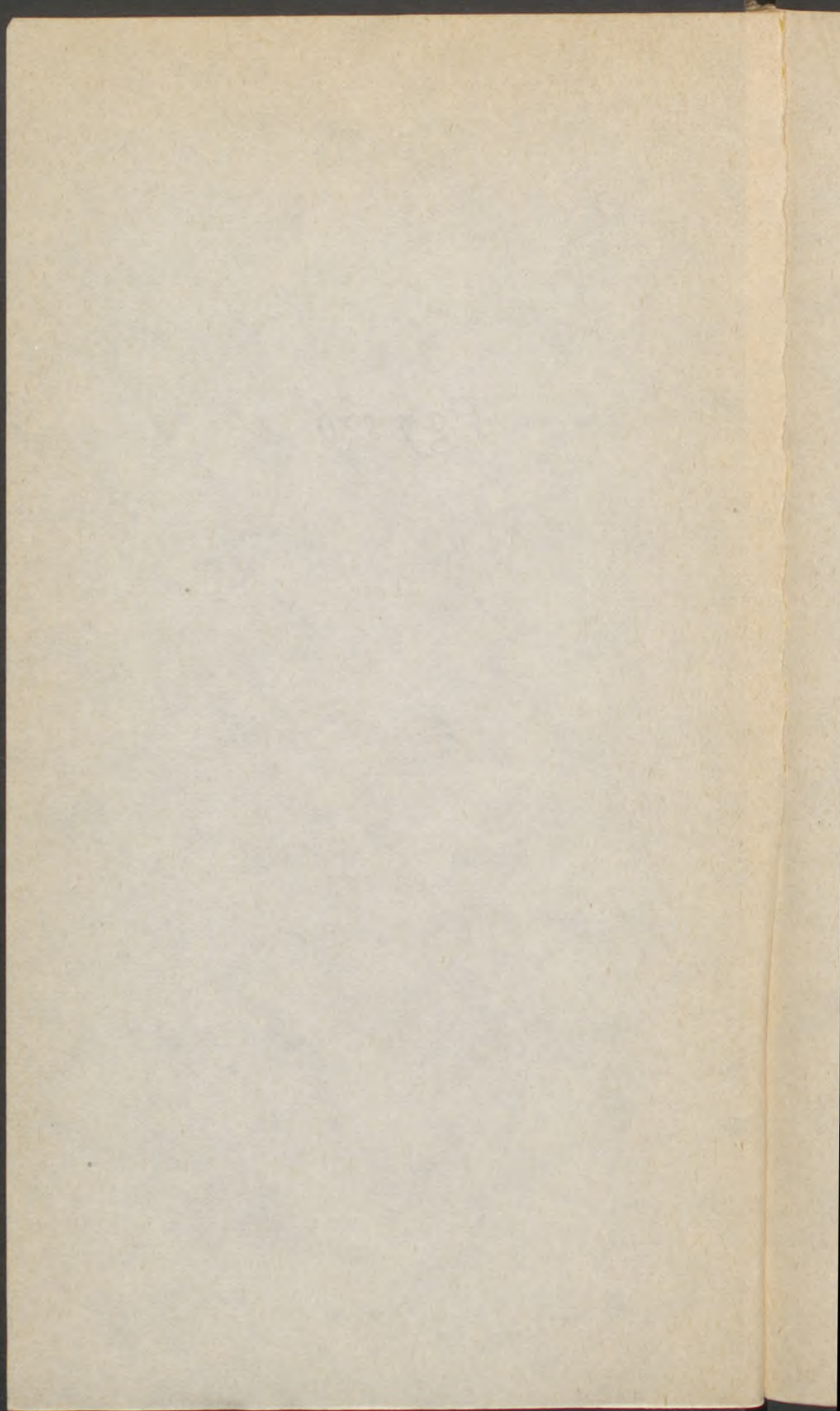
TÚZ

Nincsenek,
nincsenek meg,
nincsenek meg otthon,
nincsenek meg otthon tűz nélkül.
Nincsenek meg otthon a tűz beszélő, mormoló lángja nélkül,
nincsenek meg az álmodó lángok nélkül,
nincsenek meg,
nincsenek meg.

Nincsenek meg lángok nélkül,
nincsenek meg az álmaikból kiszakadó lángok nélkül,
nincsenek meg az őket nem is kérdező, de őket melegítő
lángok nélkül.

És én sem vagyok meg,
nem vagyok meg nélkülük,
nem vagyok meg a lángot álmodók nélkül,
a lángot álmodók beszélő, mormoló lángja nélkül.

Egy szó

EGY SZÓ

(Győri Lászlónak)

Érzed-e?
mintha idegen nyelven szólna:
MOTORSZAG.

Korhatag erdőket szimatol
és harákol
ez a szó:
MOTORSZAG.

Kotorász, botorkál
és amire talál, beleborzad
ez a szó:
MOTORSZAG.

Füst, smog, bűz,
az, igen az:
egy egész történelmi korszak!

... Talán, ha Rákóczi mondaná,
ezt a szót, mint egy zászlót, kibontaná:
MAGYARORSZÁG!

* * * * *

Gyermekláncfűpihék
sóhajától kék az ég.

Nyílnak, teljesednek, szállnak.
Olyan a nyár, mint a gyermekvirágszag.

Nyár van.
Szellő mozdul, áram
kap selymekbe, fodrokba,
körhinta röpít forogva.

Motor viszi a körhintát,
keveri az eget sötétkékre,
mint a
tintát,

ó, a kézzel-lábbal-tolt-húzott-feszített
munka járma,
gyerekkori körhintáink padlásmennysországa.

S most az apák, mint a bolygók,
röpködő gyermekeik körül
a fűben járnak.

Nézd, a kislányok
mind
izgalomvirágok,
fekete, szőke, vörös meg gesztenyeszínhajú rózsák,
percek alatt megszületik bennük a boldogság.

... MAGYARORSZÁG ...
... MAGYARORSZÁG ...

Ott

Káré

Udv

A ki

Apár

Káré

Nag

Káré

Epil

Búcs

Tisz

Öreg

Káré

Alku

A N

Tél e

Szep

Táj

Pata

A fa

Gyá

Aran

Egy

Öze

Szep

Vacs

Így

Sorc

Tartalom

<i>Ott, a köverte tisztásokon</i> (1962–75)	7
<i>Káré Magdolna</i>	13
Udvar (1961)	15
A kiskocsi (1970)	16
Apám (1960–80)	17
Káré Magdolna (1961)	18
Nagyanyám lakodalmá (1961)	19
Káré Magdolna stilizált halála (1966)	20
Epilógus (1966)	21
Búcsúztató (1961)	22
Tisztaságod eltakarva (1968)	25
Öreg Makrai és a szél (1966)	26
Káré Magdolna imádkozik (1970)	27
Alkuszom apámmal (1979)	28
A Nagyréten (1982)	29
 <i>Tél elé révedő</i> (1967)	 33
 <i>Szeptemberi vihar</i>	 37
Táj (1965)	39
Patakok oldódnak (1970)	40
A fa és a hajó (1983)	41
Gyászbeszéd egy fűzfa fölött (1965)	42
Arany idő (1974)	44
Egyszerű (1974)	45
Özek a téren (1974)	46
Szeptemberi vihar (1983)	46
Vacsoraidő (1982)	47
Így telik el (1982)	47
Sorolom időimet (1972)	48

<i>Alsó-tó utca</i> (1975)	49
<i>Virágfürt</i>	55
Virágfürt (1978)	57
Hagyomány (1977)	57
Élő áradat (1970)	58
Harangvirág, harangvirág (1975)	58
Ideköt az ősz is (1968)	59
Tekinteted szellős tájain (1970)	60
E laza rózsza itt ... (1970)	61
Igazi eső (1970)	61
Bazalt (1965)	62
A Kék Tengerről, akit Feketének mondanak (1970)	62
Föld voltam még (1976)	64
A termő időt mondja ki a szánk (1966)	65
Áradás (1982)	66
A madarász levele (1984)	67
Akt (1982)	69
 <i>Nádas</i> (1960–78)	 73
 <i>Gravitáció</i>	 79
Felnőttkor (1982)	81
Falak (1975)	81
Telefon (1966)	82
Tisztaság (1975)	82
Hátamba nyíló ajtók (1975)	83
Hadonászom (1982)	83
Emléktábla (1984)	84
Nézni (1982)	85
Ló a szentélyben (1984)	85
Nem járnak erre vonatok (1982)	86
A csúcs (1982)	87
Gravitáció	87
<i>Episztola</i>	89

49	Költői episztola (tisztelve Arany Jánost)	
55	Szalontai Mihályhoz, magamhoz és hívőkhöz, zárójelekkel	
57	és utóirattal (1984)	91
57	<i>Bölcsélet</i>	105
58	Könyveim cementes zsákban (1966)	107
58	Dürer: Hans Imhof arcképe (1966)	107
59	Épült ez a vár (1970)	108
60	Janicsárkeresztelő (1984)	110
61	Táncsics Mihály Pestre érkezésében (1965)	110
61	Az út (József Attilának) (1971)	112
62	Múzeum (1974)	113
62	Bölcsélet (1974)	113
64	Haza (1982)	114
65	Éjszaka (1972)	115
66	A történet örököldje (1981)	117
67	Kert és alkonyat (1984)	118
69	Tűz (1982)	118
73	<i>Egy szó</i> (1984)	121

* * *

79		
81		
81	A KÖLTŐ PUBLIKÁCIÓI	127
82		
82		
83		
83		
84		
85		
85		
86		
87		
87		
89		

A

Tisz

Elér

Elér

Teng

Örök

Ével

Sor

Szín

Csig

Gala

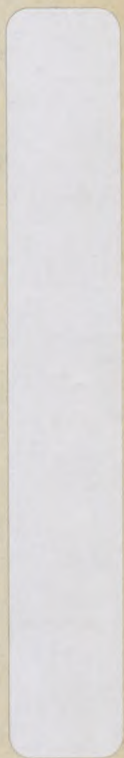
1984

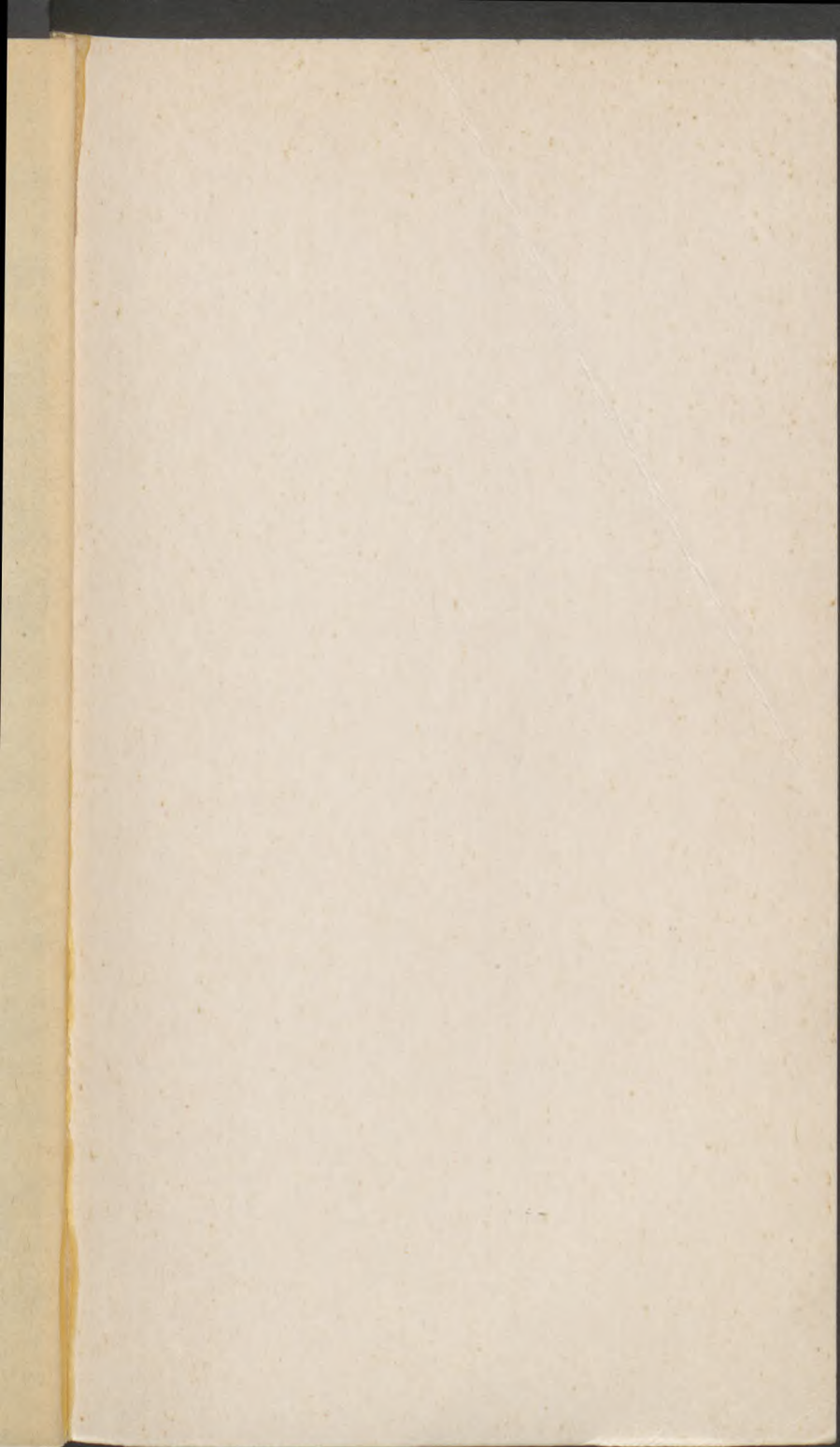
A KÖLTŐ PUBLIKÁCIÓI

- Tiszta szívvel* (antológia, ELTE, 1964)
Elérhetetlen föld (versantológia, Bp. 1969)
Elérhetetlen föld II. (versantológia, Magvető, 1982)
Tengerlátó (versantológia, KOZMOSZ, 1977)
Örökösök (antológia, Veszprém, 1967)
Évek, sugarak (antológia, Szombathely, 1970)
Sor (versantológia, Szombathely, 1971)
Színkép (műfordítás-antológia, MÓRA, 1984)
Csigalagzi (gyermekvers-gyűjtemény, antológia, MÓRA, 1985)
Galambok, galambok a történelemben (versek, Budapest, ELTE, 1984).

2960

„Negyvenöt éves koromra velem is megtörtént mindaz, ami a korosztályomhoz tartozók közül sokakkal, s talán nem különös a személyes életút sem.

Az, hogy Magyarnándorban, Nógrád megyében születtem (negyvenkettő februárjában), hazáim számbavételekor azonosulásom emberi többleteit hozta meg. Három-, négy-, ötévesen Szokolján, hatévesen Tiszalőkön, hétévesen Polgáron, (közben Berkenyén és Nógrádon is) laktam, kilenctől tizennyolcéves koromig pedig Tapolcán (Batsányi János szülőhelyén) éltem. Egyetemre az

ELTE nyelvtanári szakára jártam (a nyarakat Miskolcon, Vácott töltöttem), később pedig újságíróként Szombathelyen dolgoztam. Ismét Pestre, onnan Pomázra, majd megint a fővárosba kanyarodott az út. Mostanában hívás, vagy a munka adta lehetőség nyomán (most is újságíró vagyok) gyakrabban a szülőföld felé.

Mindez – történt velem. Hogy jobb lett volna-e egy helyben nőni fel, hogy a változásokban a viszonyításnak legalább térbeli alapja maradjon állandó, nem tudom. Nem ezt éltem. A közösségek nemesak időben mozdultak el, ráadásul mozogtam én is, változtam, s a legtöbb helyzetben megvolt a véleményem arról, ami elem került. Segítettek (legalább a megértésben, tehetném hozzá csendesen) az analógiák.

El kell mondanom a nevemről, hogy, helyesírása szerint is, lengyel név. Cével ejtem ki. Mondanak Koncseknak is, Koncnak vagy Koncznak is. Nem baj.

Azt látom, hogy hazáim helyi gondjai, törekvései nem érhetik be az „odaszületettség” tényével, más pályákat is igyekeznek segíteni, ilyen szerzőket támogatni, s ez, a megcsappant segítőkészség idején nekem is a legtöbbet jelenti. A megjelenést. Köszönet Nógrádnak.

Még a családomról. Gyökereim – Gaálok, Holoták az Ipoly környékén, Kárék, Szélesek, Dornaiak Kálló környékéről. Magyar családok, ameddig terjed az emlékezet.

Ille nék ide egy rövid nyilatkozat esztétikáról is. Mit tartok a legfontosabbnak. Most hadd mondjak annyit, hogy az egészséges, teljes mondatot, mondatokat szeretem, s velük együtt az olyan helyzeteket is, amelyek erre lehetőséget teremtenek. Szóval a jó beszédet. Hiszen tudjuk is, hogy beszélni (vagy írni) maga a kitárulkozás. Szébb csak a zene. Még szébb csak az egyetértő hallgatagság.”

Konczek József